

TILVYTIS KNISASI PO MIEŽELAIČIO SOSTU?

E. Mieželaičiui, lietuvių "tarybinių" rašytojų pirminkui, prisidengus sovietinio rašytojo titulu ir bevažinėjant po Ameriką, Vilniuje įvyko rašytojų partiečių (komunistų partijos narių) susirinkimas, kuriame Tilvytis, pasakęs Mieželaičiui mandagų komplimentą, ėmė jam prikašioti, kad "kai kurie nepavykę šio poeto eilėraščių galį daryti ne visai tinkamą poveikį jauniems kūrėjams bei mūsų skaitytojams".

Kiti partiečiai gynė Mieželaičių nuo Tilvyčio priekaištų, ir kaltinimus perkėlė neutralėnėn plotmėn, tai yra, nukreipė juos į "kai kuriuos" poetus, pavardžių neminėdami. Reiškė nepasitenkinimą, kad "įmantrumo vaikymasis, minties ir poetinio vaizdo abstraktumas atitraukia rašytojus nuo svarbiausių klausimų". Partiečiai reikalavo rašytojų kūryboje "aiškos raudonos spalvos" ir įspėdinėjo rašytojus, kad "nepakeštinamas

joks miglotumas".

Teko nuo partiečių ir P. Širviui. Jie kalbėjo, kad "toks talentingas poetas, kaip P. Širvy, daro rimtas, su tarybinio rašytojo vardu nesuderinamas klaidas savo elgėsy, neveiklus savo kūryboje". P. Širvį į paklydėlius Tilvytis jau buvo įskaitęs netrukus po Vengrijos revoliucijos. Tada Širvy buvo Maskvoj, ir Tilvytis stebėjosi, kodėl net Maskva pasidarė tokia vieta, kur nuvykę jauni rašytojai, kaip P. Širvy, "ištvirksta".

Partiečių rašytojų grupė išsirinko naują savo vadovybę. V. Reimerio, gal už silpnoką rašytojų priežiūrą, nebešrinko. Šimtanuošimtinio politvadovo vietą dabar užėmė M. Sluckis. Lyg tyčia, ir jis tuojau po to pateko į Ameriką atvykusio ekskursijon, nors jo keliai ir nebus tie patys, kaip Mieželaičio. Sluckio pavaduotojai partiečių grupės vadovybėje bus K. Ambrasas ir J. Chlivickas, be to vadovybėje dar bus J. Baltušis ir Vl. Mozūriūnas.

LNA

3 Afrikos valstybių unija

Gvinėjos sostinėje Konakryje buvo deklaruota Ganos, Gvinėjos ir Malio unija. Po dvi dienas trukusios minėtų kraštų prezidentų konferencijos bendrame komunikate buvo paskelbta, kad esą nutarta taip pat įgyvendinti ir "bendrą ekonominę bei piniginę sistemą".

Pranešime sakoma, kad prezidentai sutarę bendrą diplomatinę atstovavimą. Būsią sudaryti

du specialūs komitetai, kurių pirmasis praktiškuosius metodus unijos ir bendros ekonominės bei piniginės sistemos tikslams pasiekti. Prezidentai sutarę, kad jie keturis kartus per metus susitiksį tų kraštų sostinėse bendrai užsienių politikai nustatyti.

Trumpai

* Europos finansiniuose sluoksniuose didelį sujudimą sukėlė Londono savaitraštis Economist paskelbtas humoristinis pasakojimas, kuriame pavaizduojama, kaip 1961 metų vasarą, JAV susitarus su tarptautiniu monetiniu fondu, panaikinama dabartinė pinigų padengimo aukso sistema, ir auksas lieka "tik kitas metalas". "Pasaka" rašyta dabartinio Tarptautinio Monetinio Fondo direktoriaus Per Jacobssono, todėl kai kieno tikima, kad ji galinti turėti kokią nors pagrindą.

Tuo tarpu Washingtone kalbama, kad, jeigu "dolerio krizė" vystysis ir toliau, galinti būti sušaukta tarptautinė monetinė konferencija kitų kraštų valiutos tiksliau priderinti prie dolerio, bet JAV ir toliau išlaikytų aukso kainą \$35. -- už unciją.

* Prancūzijoje vyksta karšta kampanija dėl Alžiro referendumo, kuris bus vykdomas sausio 6 - 8 Alžire ir sausio 8 Prancūzijoje. Abeji kraštutiniai, tiek kairieji, tiek dešinieji, reikalauja balsuoti prieš Alžiro apsisprendimo teisę. Paryžiaus sluoksniuose kalbama, kad De Gaulle projektuojasi Alžirui pasiūlyti Kipro konstitucijos pavyzdį, su atskirais europiečių ir musul-

Penkios jaunos Los Angeles lietuvaitės prie lietuviškos eglutės tarptautinėje kalėdinių eglučių parodoje: V. Mitkutė, B. Kazlauskaitė, D. Razutytė, G. Gustaitė ir D. Vebeliūnaitė. Lietuvių paviljono parodoj įrengimui vadovavo arch. Ed. Arbas.

L. Kančausko nuotrauka

Planuoja federalinių įstaigų reorganizaciją

JAV prezidentu išrinktasis sen. John F. Kennedy pradėjo pasitarimus su įtakingais kongreso atstovais, siekdamas padidinti atlyginimus į užsienius siunčiamiems JAV ambasadoriams. Ligšiol ambasadoriams buvo mokama po 25,000 dol. per metus, nepaisant jų paskyrimo vietos, ar jie tarnautų Afrikoje ar, sakysime, Paryžiuje. Svarbiuose postuose ambasadoriai nepajėgdavo iš tos sumos išsiversti, todėl jų postams buvo ieškomi turtuoliai, nepaisant jų diplomatinio sugebėjimų. Kennedy tik, kad svarbiuosiuose postuose turėtų būti skiriami profesionalai diplomatai, padidinant jų algas ir reprezentacines išlaidas.

Naujai administracijai perėmus pareigas, reikia laukti plačios federalinių agentūrų reorganizacijos. Tai paaiškėjo iš prezidento išrinktojo Kennedžio pareiškdmo, paskelbiant buvusio eilės tų agentūrų nario James M. Landis pranešimą, pagal kurį daugelyje įstaigų jaučiamas pašalinis spaudimas, įvairioms pramonės bendrovėms siekiant

praveisti savuosius tikslus. Pranešime kaltinami apsilėdimu abu paskutiniai prezidentai, Trumanas ir Eisenhoweris, nors jų pavardės neminimos. Reformoms, kurios sumažintų pašalines įtakas į JAV administracijos politiką, praveisti bus reikalingi specialūs kongreso įstatymai.

Buvęs valst. departamento politikos planavimo direktorius Paul H. Nitze paskirtas gynybos departamento psekretoriumi tarptautiniams reikalams. Jo specialiai paskirtis bus naujų nusiginklavimo planų ir pasiūlymų projektavimas. Jau aiškėja, kad būsimuosiose nusiginklavimo derybose su sovietais didesnę vaidmenį turės Pentagono (JAV karinių štabų) pareigūnai, kurie ligšiol būdavo atsiklausiami, bet dažniausiai tik kritikuodavo valstybės departamento ir Baltųjų Rūmų planus. Atleity Pentagonas turėsias aktyviau dalyvauti ginklavimosi ir nusiginklavimo politikos planavime. Jau anksčiau buvo skelbta, kad Pentagono planuojama plataus masto reorganizacija, sumažinant lygiagrečių įstaigų skaičių.

Streikai Belgijoje - Kongo praradimo pasėkos

Belgijos socialistų vadovaujamos profesinės sąjungos paskelbė, kad "išmušė veikimo valanda" prieš vyriausybės projektuojamą a s ūkinį suvaržymų priemonę, ir ragino visus dirbančiuosius įsijungti į visuotinį streiką. Esą, "jei vyriausybė nori išbandyti savo stiprumą, ji galės to pasiekti". Belgijos katalikų prorosinės sąjungos nutarė balsavimo keliu atsiklausti narius, ar įsijungti į socialistų pradėtus streikus. Katalikų monų kontingentais parlamente ir vyriausybės įstaigose.

* Maskvos pasiūlymas, kad Ženevos sutartimi paskirta komisija susirinktų Laos krizei išspręsti, susilaukė abejingo atsakymo iš Indijos premjero Nehru, kuris neturįs vilčių, kad toji komisija būtų efektinga. Jis pareiškė didelį susirūpinimą Laos būkle sakdamas, kad ginklai plaukią iš užsienio abiems kovojantioms pusėms.

* Prancūzija Afrikoje išsprogino trečiąją atominę bombą. Vyriausybė paskelbė, kad ji panaudojusį visas priemones gyventojams nuo atominių kritulių apsaugoti. Bomba esanti "maža", tačiau kelis kartus didesnė už tą, kuri II Pasaulinio karo pabaigoje sunaikino Hirošimą.

* Prez. Gamal Nasser įspėjo, kad, jeigu Jungtinė Arabų Respublika įsitikinsianti, jog Izraelis gamina atominę bombą, tai reikš "karo pradžią" tarp abiejų kraštų. Tuo atveju, pareiškė Nasseris, JAR įvykdysianti invaziją į Izraelį, "kad sunaikintų agresijos bazę anksčiau, negu ji bus panaudota prieš mus". Izraelis anksčiau paskelbė, kad netoli Beršebos su prancūzų pagalba statomas branduolinis reaktorius bus naudojamas tik taikos reikalams.

* Sovietijos užs. reik. min. Gromyko pareiškė viltį, kad santykiai tarp Sovietijos ir JAV grįšią į Rooseveltto erą po to, kai bus prisaiškinta prez. Kennedžio administracija.

unijos apima apie pusę Belgijos darbininkų.

Socialistinių unijų prieš Kalėdas pradėtasis streikas sustabdė traukinius ir suvaržė plieno fabrikus, dujų ir elektros tiekimo įmones. Kai kurių stebėtojų žodžiais, jie jau privėdė kraštą prie chaoso ribos.

Jei katalikai nubalsuos įsijungti į streiką, tai gali iššaukti nestiprios katalikų ir liberalų koalicinės vyriausybės griuvimą. Bet vadovaujantieji katalikų unijų pareigūnai pranašauja, kad daugumas jų narių pasisakysią prieš visuotinį streiką.

Premjeras Gaston Eyskens per radiją kvietė atstatyti tvarką, bet eilėje vietų išsivystė riaušės, policijai susirėmus su demonstruojančiais streikininkais. Briuselin sutraukti parašutintinkų daliniai. Laikraštis Le Soir paskelbė, kad dalis jų atitraukta iš Vakarų Vokietijos, kur jie atlieka tarnybą NATO jėgų sudėtyje.

Socialistų unijos apkaltino vyriausybę "provokacija ir šališkumu", atidedant parlamento posėdyje buvo kilusios 3 dienos. Paskutiniame prieš Kalėdas parlamento posėdyje buvo kilusios muštynės, darbo ministeriui Behogne pareiškus protestą dėl socialistų reikalavimų tuo pat, o ne sausio 3, pradėti debatus dėl vyriausybės programos. Posėdžiai buvo pertraukti ir du kartu anksčiau, socialistams pareikalavus vyriausybės rezignacijos. Viena socialistų rezoliucija prieš vyriausybės plan u o j a mą programą buvo jau atmesta anksčiau.

Vyriausybė savo "tikslingumo programoje" yra numaciusi "finansinės reabilitacijos, socialinio progreso ir ekonominės ekspansijos" priemones, kurios turėtų kraštui sutaupyti apie 120 mlrd. dolerių. arba, tiksliau, padengti po Kongo praradimo atsiradusius nuostolius ir didėjančią ūkinę krizę.

Vilties Draugijos pirm. dr. J. Bartkus aplankė Ciceroj sparčiai augančią lietuvių taupymo bendrovę ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASS'N, 1447 S. 49 Court, Cicero, Ill., kurios direktorius Juozas Grybauskas parodė didelį susidomėjimą Dirvos pastangomis pritraukti jaunųjų skaitytojų. paaiškina, kad ir jis noris pripratinti jaunimą taupyti ir domėtis lietuviška taupymo bendrove. Nuotraukoje iš kairės: Juozas Šulaitis, dr. J. Bartkus, banko bendradarbė Rukuižienė ir banko direktorius Juozas Grybauskas.

G. Biskio nuotrauka

Užversdami vienu metų istorijos lapą, su viltimi ir pasitikėjimu sutinkame Naujuosius 1961 metus.

Siųsdami savo geriausius sveikinimus ir linkėjimus Tėvynėje likusiems, žadame, kiek mūsų jėgos leis, dar daugiau padirbėti, kad tas laisvės spindulys, taip ilgai nešviečias mūsų Gimtoje žemėje, gražia aušra nuskaidrintų jos padangę.

Sveikindami lietuviškąją visuomenę JAV ir už jos ribų visame laisvame pasaulyje, didžiai vertindami iki šiol mums rodytą pasitikėjimą ir paramą — patikiname, kad tvirtai ginsime ir saugosime savo, kaip žmonių ir kaip lietuvių, tautinius reikalus ir tautinius principus.

Perduodami linkėjimus ir sveikinimus Sąjungos skyrių valdyboms ir visiems nariams, džiaugiamės gražiu bendradarbiavimu ir nuoširdžia darbo talka.

Laimingų ir sėkmingų 1961 metų!

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba

E. Bartkus, J. Jurkūnas, B. Paplėnienė, T. Blinstrubas, A. Rudokas

IKI PASKUTINIO ŠOVINIO... (21)

KELIAS Į PASKUTINĖS VILTIES SALĄ

Į Pitomniko aerodromą vedė daug kelių, į jį buvo galima nueiti iš Karpovkos, Gončaros, Voronov ir Gorodičės. Taip pat ir iš Stalingrado. Kelias nuo miestų einančio plento buvo keletu metrų pločio ir gerų aštuonių kilometrų ilgio, tai yra, jo būta tokio, prieš karui išrinkant kraštą. Vasarą kelias buvo taip pat aštuonių kilometrų ilgio, bet jo plotis galiausiai buvo didinti iki šimto metrų.

Tuo keliu stengėsi jie pasiekti aerodromą iš mirčiai pasmerktą miesto, nes ten stovėjo didieji, gerieji JU lėktuvai, žadėdami išskraidinti į gyvenimą. Bet prieš tai reikėjo nueiti tą kelią, tai yra nužygiuoti tuos aštuonis kilometrus.

Ir tai atlikti bandė eiliniai ir generolai, ligoniniai, sužeistieji, invalidai ir sveikieji, su įsakymu ir be įsakymo, apsigaubę kailiais ir apdegusiomis uniformomis, kailiniais paltais ir krauju persunktomis antklodėmis aplink pilvą ir galvą, drąsūs ir bailiai, lengvomis mašinomis ir klupsčiomis.

Iš karto dar buvo pora šimtų, kurie galėjo kilnoti kojas. Tie atėjo į aerodromą, palikdami keltą, kurie liko gulėti sniege ir

kitą rytą jau buvo sustingę, kaip medinės lentos. Tuo laiku dar sustodinėdavo ir autovežiniai, ir aerodromą būdavo galima pasiekti bent ant jų sparnų. Paskui norinčių į Pitomniką skaičius didėjo, jie vis žingsniavo pėsčiais kitų, kad būtų lengviau eiti. Neretai būdavo labai sunku, bet jie dar pasiekdavo. Sniege gulintias žmogines lentas apnekdavo autovežiniai, ir jų vėžės statydavo kojas pėstieji. Trip, trap, trip, trap -- dieną ir naktį.

Po penkių dienų pakelėje gulėjo jau tuzinai, tiesdami rankas į pravažiuojančius autovežinius, šaukdami, klykdami, keikdami.

O kartais krito sniegas, žvaigždėmis sniegėmis uždegamas pilkas uniformas. Kasėjo per pūgą ar tamsioje, nematydamo ir užkliūdavo. Retkarčiais nuslydavo griovinė autovežimis, likdavo pakelėje motociklas, nušokdavo grandinė, ratas, dėžė, ir kiti aplenkdamo klūtis sniege ir žemėje gulintius lavonus, nes sąmoningai nevažiuojama per negyvą žmogų.

Bet, prieš mirdami, jie šliaužė metrą po metro, kovos draugai vilko juos ant palapinių ir tempė šaudmenų dėžes.

Ir tarpais vėl krito sniegas, ir sunkvežiniai naktimis važiuodavo per klūtis, kad net braškėdavo ir poškėdavo. Sušalę kaulai trupa kaip stiklas.

Nelaimingųjų vilkstinės ilgėjo, ir kelias plėtėsi. Daug autovežinių įstrigdavo sniege, ir tam buvo daug priežasčių.

Vilkstinės palikdavo kraujo pėdsakus, iš kurių susidarė ištisa bauri ruda dėmė. Įvairūs šarvuotės reikmenys gulėjo aplinkui, buvo metami šalin ginklai ir apledijusios, kruvinos antklodės ir milinės. Bombonešis, transportinis ir pora naikintuvų nebeatsikeltinai paguldavo dalį jų ant kello arba į griovius. O eiti reikėjo vis greičiau, nes mirtis sėdėjo ant sprando, badas skilvyje, šaltis kraujuje ir baisus gniužulas gerklėje.

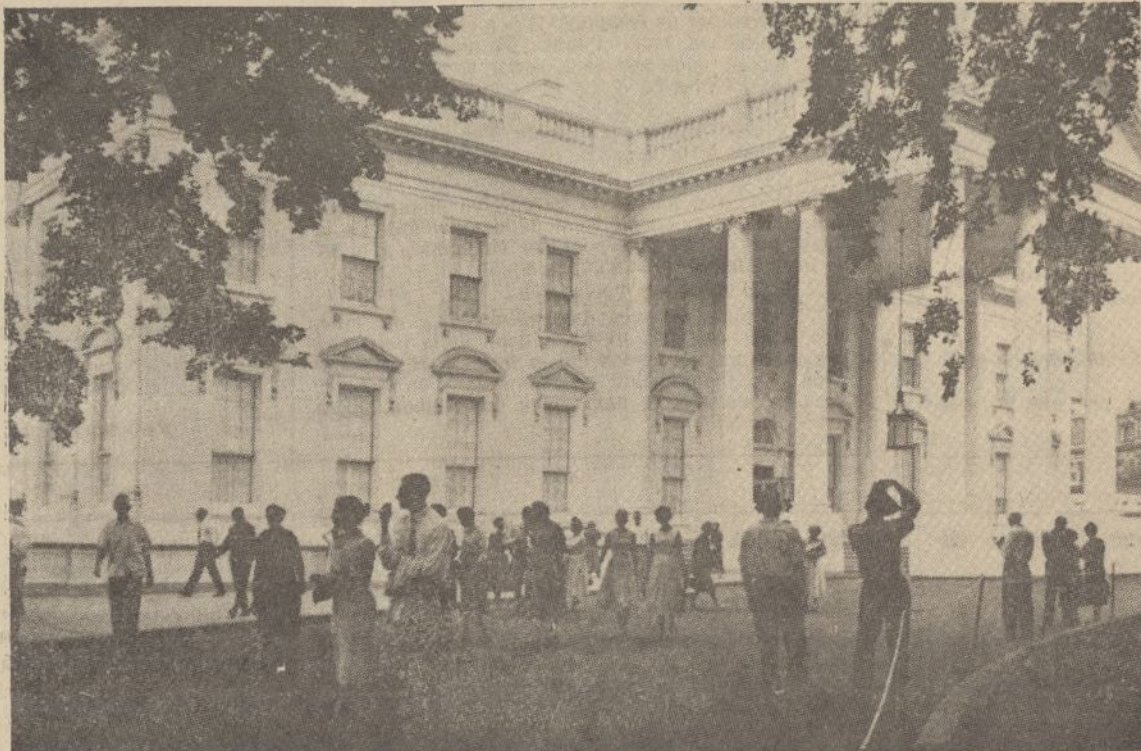
Žuvusiųjų grupės buvo ankštai susiglaudusios, tarytum ieškodamos šilumos mirtyje, ir aplink tas baises grupes dar gyvieji važiuojo,ėjo, šliaužė į išsigelbėjimo salą. Pora tūkstančių jų pasiekė. Keturiolika tūkstančių liko pakelėje, mirties kelyje į Pitomniką, sušalę lediniam vėjui, nukraujavę, apipuvę, pervažiuoti, suminti. Jie meldėsi, ir niekas jų maldos negirdėjo, jie keikė, ir niekas nekrepė į tai dėmesio...

Šaltis pūgos ir ledas keitėsi, tik vėjas buvo pastovus. Diena iš dienos, naktis iš nakties.

Ir pro šiurpą laukinį jo koncertą be paliovos skverbėsi duslus Stalino vargonų dundėjimas, paskui atėjo tankai, ir po to masės rusų puolė snieginus pylimus, pasipriešinimo lizdus ir nedaugelį žmonių, kurie juose dar gulėjo su ginklais rankose.

Vokiečių daliniai traukėsi, jei tai dar galimu buvo pavadinti traukimusi, nors kiekvienas žingsnis buvo išperkamas sovietinio kareivio mirtimi. Bendrai suskaičiavus, jų susidarė pažymėtina suma.

Sausio 15 Pitomniką jau naikino sunki rusų artilerijos ugnis. Vakaro valandomis tiekimo štabas 104 pasitraukė iš aerodromo, likusioji komanda turėjo išvykti naktį. Keturi lėktuvai dar įskrido aerodromą tą naktį, ir du iš jų vėliau degė, kaip milžiniški žibintai tūkstančio metrų

Prezidentūros rūmai Washingtone, kuriuos kasmet aplanko tūkstančiai turistų, pastatyti airių architekto James Hoban. Dubline esančių grafų Leinster rūmų kopija, oficialiai Baltaisais Rūmais pradėti vadinti tik 1890 metais, praslinkus aštuoniasdešimčiai metų, kai anglai bandė juos sudeginti ir buvo nudažyti baltai, kas davė progos pasakyti vienam Hollywoodo režisieriui: "Mes amerikiečiai esame keista tauta. Washingtone po dažais slepiame tikrą marmurą, o Hollywoodo dažydami stengiamės pavaizduoti marmurą."

Ankstesnieji JAV prezidentai nustebtų, kad taip pabrango Baltųjų Rūmų išlaikymas

Kęstutis Gaidžiūnas

Pietinėje Pennsylvania Ave. pusėje, skersai Lafayette aikštės, Washingtone D.C., stovi svarbiausias pastatas ne tik Amerikoje, bet ir pagal valstybių galimumą, visame pasaulyje. Tai yra Baltieji Rūmai - JAV prezidento namai.

Baltieji Rūmai ne visada buvo vadinami tuo vardu. Vienu laiku jie buvo žinomi kaip "Prezidento Rūmai" ar kaip "Prezidento Namai". Tie "Prezidento Namai" Baltaisiais Rūmais pasidarė tik 1814 m., kada britai 1812 m. Karo metu juos apdegino. Rūmų akmenys buvo taip pajudę nuo dūmų, kad vienintelė išeitis buvo, juos nudažyti baltai.

James Hoban, airių kilmės architektas, suprojektavo Baltuosius Rūmus pagal airiškų rūmų stilių. Už tai jam buvo užmokėta \$500. Vėliau jis buvo pasamdytas už \$1500 metinės algos Baltųjų Rūmų direktorium.

Baltųjų Rūmų kurtinis akmuo buvo padėtas 1792 m. spalio 13 d. pirmojo JAV prezidento Jurgio Washingtono parinktoje vietoje. Tai yra seniausias valstybinis pastatas Washingtone D.C.

Baltieji Rūmai pastatyti 18 akry plote, maždaug mylios atstumu nuo Kapitoliaus. Jie turi 132 kambarius, 20 vonių ir valstybinių kabinetų rytų ir vakarų sparnuose. Du aukštai rūsyje užimti virtuve, šildymo ir ventiliacijos sistemomis, slėptuvėms nuo bombų ir kt. Radijo ir televizijos transliacijoms reikalingi įrenginiai yra pirmame aukšte.

Iš 132 Baltųjų Rūmų kambarių, penki kambariai išsiskiria svarbumu ir pavadinimų įdomumu.

Rytų kambarys yra naudojamas tik formaliems priėmimams. Kambarys yra dekoruotas aukšine ir balta spalva. Šiame kambaryje penki prezidentai mirė

prezidentavimo metu, čia buvo pašarvoti: William Henry Harrison, Zachary Taylor, Abraham Lincoln, Warren G. Harding ir Franklin D. Roosevelt.

Žaliasis kambarys yra naudojamas neformaliems priėmimams. Prezidento John Quincy Adams portretas kabo ant vidurinės kambario sienos.

Raudonasis kambarys yra naudojamas prezidento žmonos svečiams priimti. Kambarys yra Windsoro pilyje esamo Rubens kambario reprodukcija.

Mėlynasis kambarys yra naudojamas užsienio diplomatų priėmimui. Kambario sienos yra dekoruotos Baltųjų Rūmų šeiminių portretais: Dolley Madison, Angelica van Buren, Julia Gardner Tyler, Sarah Polk, Lou Henry Hoover ir Edith Carow Roosevelt.

Valstybinis valgomasis yra naudojamas formaliems pietums.

John ir Abigail Adams, antrasis JAV prezidentas ir žmona, 1800 m. buvo pirmieji Baltųjų Rūmų gyventojai. Tuo metu tik šeši kambariai buvo paruošti naudojimui. Rytų kambarielyje Adams žmona Abigail tada džiovė baltinius...

Harry Truman perėmė Baltuosius Rūmus 1948 m. ir priėjo išvados, kad Rūmus reikia pagrindinai perstatyti ir atremontuoti. Toks perstatymas JAV piliečiams kaštavo \$5,761,000 ir truko trejus metus - nuo 1949 iki 1952. Tuo laiku Trumano šeima gyveno Blair House, valdžios svečių name.

Pirmieji JAV prezidentai dabar gerokai nustebtų sužinoję, kiek šiandien kaštuoja Baltuosius Rūmus išlaikyti. Metinė suma jau prašoka \$5,401,000. Čia įskaitoma \$150,000 prezidento algai, \$3,721,000 Baltųjų Rūmų įvairiomis raštinėmis, \$475,000 rūmų ir sklypo prižiūrėjimui ir \$1,055,000 saugumui.

Didžiausias kainos pakilimas buvo per paskutinius 20 metų. 1938 m. Franklin D. Roosevelt turėjo keturius virėjus, kurių bendra metinė alga buvo tik \$5100. Šiandien Dwight D. Eisenhower turi šešis virėjus ir jų metinė alga yra \$25,950.

1938 m. buvo tik vienas durininkas. Jam buvo mokama \$1260 metinės algos. Šiandien yra penki durininkai, ir kiekvienas gauna \$3305.

Baltųjų Rūmų telefonai visada užimti. Vienuolika telefonistų prižiūri šėšis priėmimo aparatus nuo 8 val. ryto iki vidurnakčio. Po vidurnakčio lieka tik viena telefonistė. Per 24 valandų laikotarpį telefonistės priima apie 9500 šaukimus. Rinkimų metu šis skaičius pašoka iki 13,000 šaukimų.

Tik vienas prezidentas vedė Baltuosiuose Rūmuose - Grover Cleveland 1886 m. Clevelandas prezidentavo du terminus: 1885 - 89 m. ir 1893 - 97 m. Antrojo termino metu Baltuosiuose Rūmuose gimė jo duklė Esther, vienintelis kūdikis, kuris iki šiol gimė Baltuosiuose Rūmuose.

PASIKLAUSKITE SAVES
SEKAMŲ KLAUSIMŲ
APIE FIRMĄ, Į KURIĄ KREIPSITĖS,
PIRM NEGU SIŪSITE
DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firmą patikima?
2. Ar irodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priėmimą dokumentu?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizavota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrių, priklausantį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

390 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Andrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

246 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

174 Tilghman Street
ALLEN TOWN, PENNA.
Tel. HENlock 5-2069

48½ East 7th St.
NEW YORK 3, N. Y.
GRamercy 3-1785

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MArket 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TAshmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

202 Second Street
LAKEWOOD, New Jersey
Tel. FOXcroft 3-6621

979 So. Broad Street
TRENTON, N. J.
Tel. EXport 4-8085

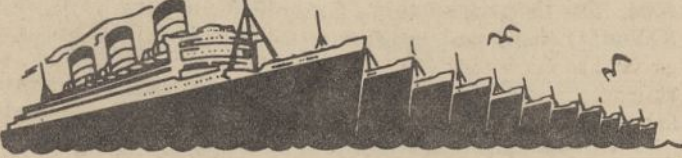
TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVISKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RUŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

plotio ledinėje lygumoje.

Kitą rytą Pitomnikas atsidūrė rusų rankose. "Tvirtovės širdis" kaip generolas Schmidtas jį buvo pavadinęs, jau nebeplakė. Kaip ilgai begalėjo išsilaikyti kūnas? Iš Pitomniko jau nebegalėjo būti į tėvynę gabenami sužeistieji, į Pitomniką nebebuvo atgabenama divizionų šaudmenų ir duonos.

Su Pitomniku po ataklaus pasipriešinimo krito ir kiti Stalingrado vakaruose esą atsparos lizdai. Sausio 16 katilas plačiausioje vietoje buvo šešiolikos kilometrų, jo ilgis dar siekė 25 kilometrų.

Tą dieną vyriausioji fiurerio būstinė pirmą kartą tarp eilučių pranešė:

"Stalingrado ruožėmūsų dalys, kurios jau ištisas savaites ten didvyriškai ginasi, atmušė iš visų pusių puolančius pėstininkų ir tankų junginius su dideliais nuostoliais bolševikams."

Pitomnikui kritus, paskutinė oro tiekimo bazė liko Gumra-

kas. Bet tas aerodromas buvo permažas, dideliems lėktuvams jame buvo neįmanoma nusileisti. Tą dieną vienuolika mašinų numetė savo siuntas, sausio 18 dar nusileido keturios mažesnės mašinos ir kitos trylika numetė siuntas, bet tai apsuptiesiems reikėdė mažiaus, negu lašą jūroje.

Rytą jie sutikrino visus savo daiktus, atskirdami visa, kas daugiau nebebus būtina. Tai dėjos pietuose, vakaruose, šiaurėje - galbūt visame katile, nes buvo pasakyta, kad jie galį dar parašyti po laišką.

Jie pasiliko ginklus, asmenis, ženklius, po pora smulkmenų atsiminimui ir tai, ką turėjo ant kūno. Duonos daugiau nebebuvo. Iš laiško, nuotraukų ir likusių daiktelių susikūrė ugnies, prie kurių pašildė sugrūbusius pirštus, o paskui susimastę bandė popieriuje pasikalbėti su toli likusiais savaisiais.

Laiškai buvę pasiųsti į sta-

bus, kiek jų dar buvo likę, kiti gal tiesiog pasiekė Gumraką - paskutinį aerodromą, iš kur lėktuvai išgabeno paskutinį paštą tėvynėn. Bet tie laišškai niekada nepasiekė adresatų. Novo-Černės mašinos ir kitos trylika numetė siuntas, bet tai apsuptiesiems reikėdė mažiaus, negu lašą jūroje.

Po kelių savaitių jie buvo perduoti karo korespondentui Heinzui Shroterui, kuriam tada buvo pavesta parašyti "knygą apie Stalingradą". Įvairūs buvo tie atsiminimai laiškuose rašyti ant įvairiausių popieriaus gabalėlių, įvairiais žodžiais išreikštos įvairios nuotaikos, bet didžioje daugumoje lyg raudona gija tęsėsi nusivylimas ir rezignacija: "Mes netikime, kad ta beprasmiška auka būtų naudinga mūsų tėvynei."

(Bus daugiau)

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (25)

DEŠDŽIO ĄRVAY

"GARBE - NEGARBĖ - TUŠTI ŽODŽIAI"

Ilna dainavo: "Tu esi gražus, tu esi nuostabiai žavus, vengrų krašte, tu esi žavus, kaip saulės spindulys..."

Jos altas pripildė celę. Ieva nusilaužė gabaliukų duonos, įsidėjo į burną ir susimąstiusi kramtė.

--Tu šventi gimimo dieną kalėjime ir dainuoji, -- pasakė jai baigus dainą.

--Aš juk išiesiu, -- atsakė Ilna.

--Linkiu tau.

--Ar tu netiki?

Ieva vėl nusilaužė duonos gabaliuką.

--Aš to Asbotho niekada iš tikrųjų nepažinojau, jie man parodė jo paveikslą, -- kalbėjo Ilna.

Ieva ramiai sukramtė, nuriu ir tarė:

--Anksčiau teismas pasmerkė davo kaltinamąjį arba išteisindavo.

--O šiandien?

--Kaltinamasis pats įrodo savo kaltę, neretai tik dėlto, kad pagaliau būtų paliktas ramybėje.

--Ar jau tu nuteista?

--Dešimčiai metų.

--O Ištvanas?

--Penkiolikai.

--Kaltas?

--Teismas pasakė: taip!

--O tu?

--Galima įvairiai apie tai galvoti, Ištvanas studijavo agronomiją. Po egzaminų dirbo kolchoze, Kiekvieną savaitę jį aplankydavau. Aš mačiau, kas buvo nu-piaunama, ir žinojau, ką kolchozininkas gali nusipirkti už savo uždarbį. Ar tu esi mačiusi alkanuosius, kurie krauja javus? Atostogų metu aš dirbau verpykloje. Ar tu esi mačiusi merginas, kurios dieną iš dienos per savo rankas leidžia geras medžiagas, o pačios dėvi pigius skuduris? Ištvanas žinojo daugiau.

Jis parodė man metinį kolchozo balansą. Skaičiai sugundo skaičiuoti, Kiek dirbamosios žemės hektarų turi Vengrija? Kiek gyvulių auginama mėsa? Mes skaitėme žemės ūkio ministerijos pranešimus. Tauta žūsta tarp veltėdžių. Kam? Kodėl? Už ką? Mes kalbėjome, ką žinojome. Nesą bloga, jei alkstama tik duonos, pastebėjo profesorius, pas kurį rašiau savo disertaciją.

--Aš atsakiau: "Buvo tautų, kurios mielai pasirinko skurdą, negu vergiją, bet abu buvo joms nepakeliami." -- "Laisvės troškimas kai kurioms tautoms tapo kapais," atsakė jis, "ir mes nenorime tų tautų minėti. Jūs turite žinoti jas."

--Aš pažinojau jį. Jis dėstė senovės istoriją. "Tauta" pas jį buvo susieta su "pražūtimi". Kartą pasakė jis paskaitoje apie sumerus: "Su ar be kaltės, žinote, ką reiškia: tauta miršta!" Jis atsisuko į žemėlapi. Mes sėdėjome sujaudinti. Buvo girdimas kiekvienas popieriaus sušlamėjimas. Grįžęs prie pulto, jis pasakė: "Aš laikyčiau sau garbę ir prisimėčiau visą negarbę, kad išlaikyti tautą, nors ji gyventų skurdė ir vergijos gėdoje

gyventų. Garbė -- negarbė -- tušti žodžiai!" Taip, tai pasakė jis.

--Profesorius Nyers!

--Iš kur tu jį pažįsti? -- paklausė Ieva.

--Jo paskaitos buvo labai giriamos.

--Viename auditorijos vakare.

Aš dažnai lankydavau jo seminarus. Kai laiko turėdavau, klausydavau literatūros ir meno istorijos. Tik pas filosofus niekada nebuvau. Jie yra linkę į diktatūrą. Kiekvienas tepripažįsta tik savo sistemą. Kol darėjau į mokyklą, norėjau studijuoti filosofiją. Vėliau pastebėjau, kad filosofai yra šimtmečiais atsilikę nuo gamtos mokslų. Nauji atradimai fizikoje ir chemijoje sukrečia jų dogmas. Jie amžinai turi stengtis, kad naujus dalykus įmontuotų kur nors tarp savo sistemos griaučių. Aš nemėgstu spekuliacijų, todėl pasirinkau gamtos mokslus, kurie yra arčiausiai tiesos.

--Kas šiandien renkasi tiesą, tas gyvena pavojingai, -- tarė Ieva, -- bet palikim tai. Kodėl kiekvienas pokalbis veda į politiką? Kalbėjome apie meilę. Ar tu dažnai galvoji apie jį? Kaip jis atrodo?

Ilna delsė, ji nemylinti nieko, norėjo sakyti, bet anksčiau nepažintas išdidumas sukludė atsakymą. Ji pradėjo piešti paveikslą Belos draugo, kuriuo ji, būdama keturiolikos metų, slap-tai žavėjosi, bet išėjo paveikslas ruso: aukštas, blondinis, mėlynos akys. Ji, nutilo, pati nustebusi.

--Kada jūs pirmą kartą pasibučiavote? -- paklausė Ieva.

--Dar visai ne.

--Kaip ilgai buvute pažįstami? Ilna galvojo.

--Tris savaites, -- pasakė ji.

--Ir ne karto nepasibučiavote?

--Tai neskubu.

Ieva užuojautos žvilgsniu pasižiūrėjo į Ilną.

--Neskubu, sakai tu. Kartais susitinka du, atsitiktinai, niekada anksčiau nesimate, bet jie pažįsta vienas kitą ir bučiuojasi, ir tai gali būti didelės meilės ženklas, net jei jie niekada daugiau ir nebesimatys. Aš tikiu, kad tu dar nemylėjai.

--Tu pažinojai Ištvaną kažin kaip ilgai, ir judu taip pat nesi-bučiavote iš karto.

--Tu klįsti, vaikai nesusitinka, jie tik drauge žaidžia. Mes susitikome, kai aš buvau šešioli- kos, o jis dvidešimties. Mes buvome nesimate išties metus. Aš ties Salgotarjano stotimi, kurėjau į mokyklą, laukiau autobuso. Tuo metu atėjo traukinys iš Budapesto. Ištvanas atvyko atostogų. Aš mačiau jį nupilantį stoties laiptais. Jis pamatė mane ties autobuso sustojimo vieta. Autobusui iš Salgotarjano į mūsų kaimą reikėjo penkiolikos minučių. Mesėjome šalia vienas kito dvi valandas ir nepasakėme nė žodžio. Pamatę kaimą, mes sustojame, ne, jis, ne aš, abu. Tada mes pirmą kartą pasibučiavome,

nes mes susitikome. Naktį aš sapnavau jį. Ar ir tu jį sapnuoji? Ilna paraudo.

--Vieną, išrinktąjį, manau aš, -- tęsė Ieva, -- ne taip, kad net nežinau, kas jis buvo; tai nesiskaito.

--Aš kartais sapnuoju chemines formules.

Ieva nusišypsojo.

--O ar tu sapnuoji Ištvaną?

--paklausė Ilna.

--Aš turiu vaiką.

--Tu esi ištėjęs.

--Ar tai svarbu? Vaikas yra svarbu. Jaunos merginos plave-

na, kaip paukščiai, kurie neturi lizdo, ir nežino, kas su jomis dedasi. Gamta yra stipri, ji stipriausia. Kodėl mergina kariausi ant vyro kaklo? Kad jis ją išmaitintų? Kiekviena moteris gali save ir, jei prireikia, visą šeimą išmaitinti. Ji tik nenori, kad kas nors burbėtų apie vaiką: pavainikis. Bet moteris be vaiko yra nudžiūvęs medis. Izraelio tauta nežinojo didesnės gėdos už vaikų neturėjimą. Tokios moterys tikėdavo, kad Jehova jas paniekino. Tuščiavidurės varpos. Jos nešdavo aukas ir maldaudavo nštumo malonės.

Ilna juto tai šaltį, tai karštį. Ieva buvo pačiame žydėjime. Vešlūs plaukai, išvengę koncentracijos stovyklos medžiagų perdirbimo, spindėjo juodmedžių, burna, nerėkusi dujų kameroje, buvo bučiuota; krūtų tobulumą palietė kūdikio lūputės, nes Ištvanas buvo ir sušuko: "Paslėpkite levute, visus išveža!" Ilna pajuto svaigią laimę. Ji suprato, kad kiekviena didelė meilė yra identiška tik su viena: žmogaus meile.

Celės durys atsidarė. Sargas beždžionės rankomis mostelėjo Ievai.

--Rankas už nugaros!

--Jus visus reikia užmušti!--

sušuko Ilna pykčio pripuoli.

--Tokias, kaip tu, jau mačiau kabančias, fašistų kekšes!

Sargas užtrenkė duris. Ilna susmuko. Pyktis pasitraukė, užleisdamas vietą didelei vidinei tuštumai. Baimė plito, ir tą likimo baimę ji jau buvo kartą pajutusi.

Atostogų metu su motina ke- liau į Joszą. Jie lankė dėdę. Ilna miegojo šalia didžiojo kambario. Vieną vakarą, vėlai po vakarienės, ji išgirdo pasikalbėjimą. "Tavo dukterė, hm, būtų kaip tik man," kalbėjo vyras. Motina atsakė: "Ji tik penkiolikos." -- "Amžius nevaidina rolės, jei visa kita yra," pasakė dėdė ir nusi- juokė. Bet motina tarė: "Jūs man atrodote tikri ūkininkai. Nuo kada veršiai vedami?" Į tai dėdė:

"Bet kartais pagalvojama, ar veršis netinka vien tik skerdykla- lai." Tada Ilną apėmė baimė. Tai buvo ta pati baimė, kaip ir dabar, likimo baimė. Ir Ilna nu- džiugo, kai celėn grįžo Ieva.

Ieva pasakojo, kaip vaikas iš- plėčia akis; kokius plaukus turi; ir kaip sėdėdamas mojuoja ran- kutėmis; ir kaip suraukia burną, kai kas nepatinka; ir kad jis juokiasi, kaip Ištvanas, kaip tė- vas.

Buvo išdalinta kava vakarie- nei, Ieva vis dar kalbėjo apie savo vaiką. Nakties ramybė pra- sidėjo, Ilna tebeprasakojo: "Kai jis užaugo..."

Ilna užmigo. Ji tikėjo, kad jos širdyje sudrebėjo. Tai pasakė motinai, kuri jai pasirodė, ir toji atsakė:

--Tai turi būti po širdimi.

--Aš noriu sūnaus.

--Kaip jis turi vadintis?

--Jis turi atrodyti, kaip jis, ir todėl turi turėti jo vardą.

--Motina paklausė:

--Kuo gi jis vardu?

Ilna nežinojo.

Ji pabudo ir tikrai nežinojo jo vardo.

(Bus daugiau)

Los Angeles jaunųjų lietuvių choras, vadovaujamas Onos Razutienės, gražiai pasirodė lietuvių meninėje programoje, tarptautinėje kalėdinių eglučių parodoje.

L. Kančausko nuotrauka

ODA IR PAREIGA

Ar šimtai mūsų šviesuolių yra tamsesni už beraščius rusų pirklus?

Kai atsisėdi ką nors rašyti, kartais nelengva būna surinkti žodžius pirmajam sakiniui. O tie pirmieji žodžiai dažniausiai būna rašinio antraštė, nesgi ji metama į pirmą kovos liniją, ji turi skaitytoją imponuoti ir rašiniu sudominti. Kai pažiūriu į šio straipsnio pavadinimą, nenorom pagalvoju, kad to- kio galėtų pavydėti ir žinomas is Amerikos "trumpų istorijų" rašytojas O'Henry, kuris tuo po- žiūriu buvo itin išradingas...

Nuolankiai atsiprašau malony- jį skaitytoją, kad šiuo atveju gal ir bus "trumpa istorija", bet nebus, kaip mes vadinam, gro- žinės literatūros kūrinys, nebus novelė. Tais dviem žodžiais -- oda ir pareiga -- prasideda ir baigiasi Liet. Enciklopedijos XXI tomas. Aiškiai, niekas specialiai nesidarbo, kad tas L. E. tomas "oda" prasidėtų ir "pa- reiga" paskutini puslapy užlenktu.

Anot J. Aisčio, taip jau nenori- rom "žodeliai susidėjo". Betgi, kai giliau į mūsų dabartį pa- žvelgi, kai prisimeni mūsų po- puliarių posakių apie odą ir pareigą, tu dviejų žodžių deri- nys skamba kaž kokia simbolika, kaž kokių pasiūlymų iš mūsų veidų...

Tačiau nebėkim išvadom už akių. Visų pirma tegu būna pa- sekta toji "trumpa istorija" apie Liet. Enciklopedijos XXI tomą. Ir jį, kaip ir kitus dvidešimt, sukūrė apie 170 bendradarbių, davusių gausų kiekį ilgesnių ir trumpesnių straipsnių. Dr. J. Girnius, šio tomo redaktorius, pasirūpino, kad visi straipsniai būtų išsamni ir vertinga enciklo- pedinė informacija. Medžiagos daug, visą eilę rašinių galima vadinti atskiromis studijomis. Ypač gausi ir vertinga lituanistinė me- džiaga, kurios jokio kitoj enciklopedijoje nerasi.

Ar yra kokių trūkumų? Į tą klausimą gal geriausia atsakyti klausimu: ar absoliučiai tobulai atliktų žmogaus darbų galima daug atrasti? Tobulybė yra idealas, kurio visada reikia siekti, bet, manding, Liet. Enciklopedijos kritika galėsime rašyti tada, kai ta sena lietuvių tautos svajonė bus įgyvendinta ir švęs pabaigtu- vių šventę.

Kabinėjimasis prie vieno ar kito straipsnio dabar vargu ga- lėtų daug ką pagerinti, nesgi, pagaliau, turim suprasti, kad tik vieno enciklopedijos tomo paruo- šimas anaipol nėra malkų skal- dymas ar vištų lesinimas L. E. redaktoriai, leidėjas ir bendra- darbiai sudeda visas jėgas, kad

kiekvienas L. E. tomas būtų at- skira vertybė. Tokia vertybė tikrai yra ir XXI tomas.

Štai, pažvelkim į tą pirmąjį straipsnį apie odą. Iš tikro, tai keturi straipsniai, ir juos rašė keturi autoriai. M. Vaitėnas odą aptaria anatominiu požiūriu, trumpai sumini odos ligas ir jų priežastis. E. Binkis ilgesniame rašinyje kalba apie odos gamybą, odos pramonę, apie odos gamini- mo procesus, dirbtinę odą ir odos pramonę Lietuvoje. Tai tikrai į- domus darbas, nes kondensuota forma duoda visas esmines ži- nias apie odą pritaikymą žmogaus gyvenimo reikalsams. Z. Ivinskis rašo apie odos prekybą istorinėje Lietuvoje. Kaip žinom, ta prekyba buvo reikšminga, istorinių žinių apie ją randama jau XV a., kur iš Didžiosios Lietuvos Kunig- aikštijos išvežamu įvairiausių prekių registruose aptinkami dideli kiekiai stumbrų ir elnių odų. A. Mažiulis, pradėdamas XIX a., pasakoja apie odos ap- dirbimą Lietuvos kaime. Tai liaudies pramonė ir tos pramonės išradinumas, pvz., pasigaminti suktinė odą, iš kurios lietuviai ūkininkai darydavo pakinktus ir baltus. Kiekvienas ūkininkas su- gebėjo odos savo reikalsams pa- siuošti, bet būdinga tai, kad o- dos apdirbimu verstis laikė ne- garbinga.

Tuos keturis str. apie odą pa- pildo atskiras ilgokas J. Matoso rašinys apie odininką. Istorikas liudija, kad odininko amatas yra vienas seniausių žmogaus ama- tų, atsiradęs priešistoriniais lai- kais, klestėjęs antikinėje Graikijoje ir Romos imperijoje, vėliau at- kilęs į Europą ir kt. Šalis. Pa- gal J. Matusą, aukšto meistriš- kumo laipsnio buvo pasiekę ir senovinės Lietuvos odininkai. Pvz., iš avių, ožkų, briedžių, vilkų ir stirmų odų jie sugebė- davo pagaminti puikų safaną, kurio spalvas istorijos šaltiniai mini juoda, baltą, geltoną ir rau- dona. Tai tiek, apie odą L. E. XXI tome. Mums ypač reikšmin- ga tai kad čia sutelkta tiek faktų apie odos gamybą, pramonę pre- kybą ir amatą Lietuvoje.

Paskutinis tomo žodis "pa- reiga" aptariamas filosofiniu po- žiūriu. Str. autorius (dr. J. Gir- nius?) sako, kad "pareiga" privalomas atlikti darbas tarny- boje, organizacijoje ar kitur (taigi, turbūt, ir bendruomenėje, St. S.); bendresnė moralinė prasme -- kai pirmieji pareigos sąvoką į etiką įvedė stoikai, suvokę p. atitikimą žmogaus protingai pri- gimčiai. Krikščioniškoj etikoje pareigos sąvoka buvo išplėta Dievo įsakymu, skirianč pareigą sau pačiam, artimui ir Dievui. Pačiu etikos pagrindpareigą iš- kėlė Kantas, pagal kurį tik pa- reiga, kaip dorinės valios moty- vas, suteikia dorinę vertę bet kokiame žmogiškajam aktyvi. Prieš tokį kantinės etikos formalizmą XX a. pirmajame ketvirtyje re- agaudama iškilo vad. materialinė vertybių etika (M. Scheler, N. Hartmann), kuri nurodo, kad materialinis momentas -- ver- tybės -- suteikia pagrindą, dori-

nėms normoms, formaliai apsi- reiškiančioms pareigos pavi- dalu.

Žinoma, tarp tų dviejų žodžių --odos ir pareigos -- L. E. XXI tome dar yra daug žodžių, daug pukių ir įdomių straipsnių. Tik autorių pavardės ir tų str. pavadinimams paminėti neužtek- tų kelių laikraščio skilčių. Tai- gi tik bendrai galima pasakyti, kad tomas yra turiningas, skonin- gai iliustruotas ir žadina skaity- tojo smalsumą.

Va, aš tik prabėgom stabtelė- jau prie mūsų populiaraus vardo Ona. Buvo daugelis garsių Onų, kurių vardo kilmę kalbiniu po- žiūriu nagrinėja A. Salya, o istorinius paveikslus duoda Šv. Rašto žinovai ir istorikai J. Vaiš- nora, Pr. Čepėnas, V. Daugir- daitė -- Sruogienė, K. Avižonis ir kt. Beveik kiekvienas tų Onų paveikslas yra spalvingas ir į- domus, nes tokis buvęs jų gyveni- mas. Reikėtų gerokai pasidar- buoti, norint pačiam iš kitų šaltinių tuos paveikslus atkurti. L. E. XXI tome jie tau padėti ant delno.

Su atsidėjimu perskaičiau str. apie Oną Vytautienę. Nors po tuo traipsniu autoriaus inicialų nėra, bet, atrodo, jis yra rašytas dr. V. Daugirdaitės-Sruogienės ir užima apie keturias L. E. skil- tis. Rašinys gausu ne tik istori- nių faktų, bet iš jo trykšta Vy- tauto D. ir jo žmonos galimybė ir turtingumas. Straipsnio paba- goje -- istorikė Oną Vytautienę taip apibūdina: "Didžioji Lietuvos ku- nigaikštienė Ona buvo žymiausia moteris Lietuvos istorijoje. Iš- tikima Vytauto gyvenimo draugė, lydėdavo jį visose jo gausiose kelionėse, dalyvavo politiniuose įvykiuose ir turėjo vyrui nema- žos itakos. Kryžiuočių ordino magistras siuntinėjo jai brangių dovanų (retų skanumynų, bran- genybių, muzikos instrumentų -- tik ką tada išrastą klavikordą, kažkokį "portativum" ir kt.), ra- šė laiškus ir visai ieškojo jos palankumo. Per visą gyvenimą Ona liko nedraugiška lenkams, verčiau ieškodama atramos pas kryžiuočius. Atrodo, kad jos iš- silavinimas (kaip reta vi- duramžių moteris, kunigaikštie- nės mokykloje skaityti) ir protas imponavo krašto žmonėms ir už- sieniečiams, jeigu kryžiuočių kronikininkas Possigė net pri- skyrė jai savotiškos stebuklada- rės, budrininkės, galia ir pa- brėžė, kad ji išpranašavusi Vy- tautui, jog po jos mirties jam nebesiseksią. Ir iš tikrųjų, Vy- tauto žvaigždė skaisčiausiai ži- bėjo, kol ji buvo gyva."

Tikiuosi, niekas manęs per- daug nebars, jei aš nesimu net visų L. E. XXI tomo svarbes- niųjų str. suminėti. Enciklope- dijos prenumeratoriai tą tomą turi savo namuose, o tie, kurie iki šiol L. E. neremia ir ne- prenumeruoja, vargu panorės ir šią trumpą tomą apžvalgą paskai- tyti. Štai čia ir iškyla tų nenori- mų vieną eilę susidėjusių žodelių -- odo ir pareigos -- simbolika ir "šiderstva" iš mū- sų veidų.

(Nukelta į 4 psl.)

Did You Pay YOURSELF...Enough?

Be sure to pay yourself a large enough share of your earnings. A good approach is to pay yourself first... by depositing your savings and then working out your budget. You will soon have that margin of security and safety required for emer- gencies, college education for your children, retirement, etc. Your dreams and your planning can be realized.

4%

from **JANUARY 1st!**

SAVE SAFELY ... at Three Convenient Locations

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

J.S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Išrinkti trys geriausi Dirvos skaitytojai

Prieš pora mėnesių buvome pranešę, kad metams baigiantis paskelbsime tris geriausius Dirvos skaitytojus. Dabar tas laikas ir atėjęs.

Geriausius skaitytojus parinkti ir juos pristatyti jau pernai ruošimės. Bet įvairūs persitvarkymo darbai, pereinant į dažnesnį Dirvos leidimą, mus buvo taip prispaudę, kad tą sumanymą ir pamiršome. O reikėjo, nes kiekvienais metais iš skaitytojų tarpo atsiranda tokių, kuriems reikia ne vien padėkoti, bet ir su visa skaitytojų šeima pasidžiaugti.

Tikime, kad geriausių skaitytojų parinkimas bus nauju jungiančiu veiksniu su visa skaitytojų šeima. Žinoma, dažnas galėtų paklausti, kodėl tik trys, o ne daugiau? Arba, kaip viename gautame laiške mums buvo rašyta, kodėl ne vienas, bet trys?

Į tuos klausimus atsakant reikėtų ilgokai kalbėti. Bet trumpai suglaudus, manome, kad viskas paaiškės priminus tris geriausių skaitytojų parinkimo grupes.

Vieną geriausių skaitytojų nusistatę rinkti iš tokių, kur visi šeimos nariai skaito Dirvą. Antrą rinkti iš vyresniosios kartos ateivių, kurie su Dirva per daugelį metų suaugo ir jai visai talkina. O trečią rinkti iš pačios jauniausios skaitytojų šeimos. Ji Dirvą dar ne taip seniai skaito, bet su ja pradeda susiristi labai artimais bendradarbiavimo ir talkos ryšiais.

Rinkdami tris geriausius 1960 metų Dirvos skaitytojus mes ne kiek nenorime sumažinti visų skaitytojų gerumo. Priešingai, išrinktųjų asmenyse mes norime visus prisiminti. Visus, kurie laiku užsimoka metinį mokėstį. Kurie kaimynus paragina Dirvą prenumeruoti. Kurie iš savo gyvenamos aplinkumos atsiunčia žinių ir nuotraukų. Kurie Dirvą visai remia, net ir pabardami, kad ji geresnė būtų.

Normaliose sąlygose gyvenant, ypač savo krašte, ir ne kiek nebijant svetimos aplinkos malimo grėmų, gal tokio parinkimo ir nereikėtų vykdyti. Juk ten labai aiškiai atsiskiria skaitytojai ir bendradarbiai. O čia, kada mes norime išlikti tautiniai nesumalti, dažnai ir skaitytojas, ir bendradarbis, ir talkininkas bei rėmėjas yra tas pats asmuo. Ir jei tokių nebūtų, lietuviškų laikraščių dienos daug greičiau eitų į saulę. Tik jie, savanoriškai užsidėję tas naujų knygnešių pareigas, padeda išsilaikyti. O jei dar siekiama laikraštį gerinti — be jų talkos beveik neįmanoma išsiversti.

Tai, atsižvelgę į visas čia minėtas aplinkybes, ir parinkome tris geriausius 1960 metų Dirvos skaitytojus. Šiandien čia juos ir skelbiame. O plačiau apie kiekvieną iš jų parašysime jau ateinančių metų pirmuose Dirvos numeriuose.

Geriausią Dirvos skaitytojų šeimą išrinkome ROMUALDO NEMICKO, gyvenančio Highland, Ind. Romualdas ir Elena Nemickai ilgesnį laiką gyveno drauge su visais savo vaikais. Bet štai vaikai baigė gimnazijas ir išėjo į aukštąsias mokyklas. Ir jiems visiems tėvai užsakė Dirvą. Taigi tos šeimos visi nariai atskirai gauna Dirvą: tėvai, duktė Dalia ir du sūnūs — Rimgaudas ir Vidas. Romualdas Nemickas taip pat yra nuolatinis korespondentas iš East Chicago lietuvių kolonijos. Jis taip pat telkia naujus skaitytojus ir kitaip Dirvai talkina.

Geriausiu vyresniosios kartos Dirvos skaitytoju išrinktas JONAS LIETUVNINKAS, iš Baltimorės, Md. Tai tas pats J. Lietuvninkas, kuris Dirvai 1959 metais atsiuntė netikėtai didelę parą — \$500.00. O taip pat tada ir 1960 metais jis atsiuntė keliolika naujų skaitytojų. Jis taip pat nepatingi išrinkti ir atsilikusių skaitytojų prenumeratos mokėstį. Retkarčiais šį tą parašo laikraščiu, nepatingėdamas priminti, ką dar reikėtų padaryti, kad Dirva būtų dar geresnė.

Geriausiu iš jaunųjų skaitytojų išrinktas ROMAS BRICKUS, iš Boston, Mass. Jis yra studentas, labai rūpestingai telkias savo bendraamžius į Dirvos skaitytojų ir bendradarbių šeimą. Jis nuolat atsiunčia korespondencijų, rašinių ir naujaujų nuotraukų.

Visus išrinktuosius nuoširdžiai sveikiname ir dėkojame už jų didelį rūpestį Dirvai. Dėkojame ir visiems kitiems, bet kuo prisidėjusiems, ne tik Dirvą skaitant, bet ir jai talkinant. O išrinktiesiems dar šią savaitę išsiunčiame, kaip padėkos ženklą, lietuviškų knygų bibliotekėles.

B. G.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

Z. Jankauskas, švenčias 75 metų sukaktį.

ZIGMAS JANKAUSKAS ŠVENČIA 75 METŲ SUKAKTĮ

Zigmas Jankauskas švenčia 75 metų sukaktį. Ir džiugu, kad jis tebėra pilnas energijos ir naujų — gražių sumanymų. Gimęs 1886. I. 1 d. (pagal seną kalendorių) Piplių kaime, žaslių valsč., Trakų apskr. Į JAV atvyko 1904. XII. 19 d. žasliuose

Oda ir...

(Atkelta iš 3 psl.)

Liet. Enciklopedija, ką mes begalvotumėm ir besakytumėm, yra monumentinis lietuvių emigrantų, Nepr. Lietuvos išugdytų mokslininkų darbas, kurie, daugeliu atveju savo asmeniškų interesų išsižadėdami, jau aštuoneri metai kantriai deda plytą prie plytos, kad paminklo statybą būtų baigta.

Iš lauko pusės žiūrint, atrodo, kad L. E. ratai rieda, lyg jie būtų sviestu tepėti. Deja, tikrovė yra daug liūdnėsnė. Liet. Enciklopedijos leidėjas, ir XXI tomas išleistas, dar vis yra sunkių rūpesčių prisilėgęs, nes dalis prenumeratorių dėl įvairių gyvenimo sunkumų atkrito, apietredėdais jų enciklopediją ima, bet jokie prašymai ir raginiai nepaskatina jų užpaimitus toms atsiliepti. Iš viso, prenumeratorių nėra tiek, kad ratai negirgždėdami riedėtų.

Arčiau tą "biznį" pažįsta žmonės, šandien, kada jau esam visai arti viršukalnės, stato klausimą — ar pajėgsim, ar nesugriūsim? Žinoma, J. Kapočius nepasiduoda, štai jis vėl kreipiasi į visus prenumeratorius, kad jie nors po vieną naują L. E. skaitytojų surastų. Nėra abejonės, atsisas susipratusių ir jautrių tautiečių, kurie stos į talką. Tik kaip pasiekti tuos tikstantčius, kurie viskam turi pingo, bet nesuranda dolerio liet. tautinės kultūros vertybėms paremti?

Jiems aš sąmoningai pacitavau žodžio pareigos aptarimą. O ką reiškia mūsų kalboj storadis — net ir šiuo atveju nesmagu aiškinti. Jeigu tie mūsų malonūs tautiečiai neturi iš ko bendruomeninio susipratimo pasimokyti, tai gal jie pajėgs prisiminti senus rusų pirklius, kurie patys skaityti nemokėjo, bet pirklo kiekvieną rusišką knygą ir turėjo tokią turtingą biblioteką, su kuriomis jų savininkai net rusų grožinien literatūrą pateko.

Argi šimtai lietuvių šviesuolių galėtų savo dvasia būti tamsesni už tą beraštį rusų pirklių? Tai klausimas, kuris tikrai liečia ne tik mūsų pareigą ir odą, bet ir dušią...

St. S.

KEISTA PAŽIŪRA

Vienas Lietuvos Bendruomenės organizacijos vadovybės oponentas per Naujųjų laisvąjį tribūną polemizuodamas su Lietuvos Bendruomenės Biuleteniui, sako:

"...koks išpareigojimas risti laikraštį informuoti apie posėdžius kurios nors organizacijos, kuriuose pagalten vyravusių nuotaiką to laikraščio atstovas, kad ir svečio teisėmis dalyvavęs, būtų negalėjęs gauti balso net paklausimui iškelti?"

Labai keistas spaudos vaidmens supratimas. Lyg laikraščio atstovas, atėjęs į kokios organizacijos posėdį, kur jis nėra nei pareigūnas nei narys, privalo būtinai turėti balso teisę, tai yra teisę kalbėti. O jei ne, tai jo "neriša joks išpareigojimas" rašyti apie posėdį...

Žmogau, jei esi laikraščio atstovas, siųstas ar pakviestas į

tinimą. Taip pat platino ir Lietuvos Laisvės paskolos bonus.

Persikėlęs į Philadelphia 1922 m. Tėvynėje iškėlė Lietuvos arba Amerikos lietuvių, dalyvavimą pasaulinėje 1926 m. rengiamoje Philadelphiaje parodoje. Vėliau, parodai ruošti komiteto aktyvus narys — propagotojas. Taip pat, parodos metu lietuvių vykstančio seimo rengimo komisijos narys. Vilniui Vaduoti Sąjungos Philadelphiaje organizatorius ir nuo 1932-40 m. jos sekretorius. Transatlantinį Dariaus-Girėno ir Vaitkaus skridimų komitetą narys ir spaudoje garsintojas. Amerikos Lietuvių Demokratų Klubo organizatorius. Amerikos Lietuvių Tautininkų centro seime delegatas ir vienas iš trijų 1940-46 m. centro vicepirmininkų. 1949 m. A. L. T. S-gos Philadelphiajos skyr. steigėjas ir jos pirmas pirmininkas. Už nuopelnus lietuviškame darbe ir tautinei srovei, Tautinės S-gos Philadelphiajos skyr. išrinktas garbės nariu.

Aktyvus veikėjas SLA ir už nuopelnus Susivienijimui apdovanotas auksiniu ženkliu ir pažymėjimo lakštu. Išplatinęs Philadelphiaje T. M. D-jos išleistas Dr. V. Srugienės "Lietuvos Istorijos" 65 egzempliorius. Pasireiškęs ir JAV Bendruomenėje, 3 metus būdamas vietos apylinkės valdyboje. Rėmėjas ir aukotojas visiems lietuviškiems reikalingams.

Amerikos lietuvių spaudoje bendradarbiauja nuo 1906 m. Parašęs daug straipsnių, korespondencijų, polemikos kritikos, seimų ir parodų aprašymų ir kt. Rašė į: Vienių Lietuvininkų, Vienių, Lietuvą, Kovą, Amerikos Lietuvis, Kelevis, Dirvą, Sandarą, Tėvynę, Ateitį, Tautą, Tėvynės Balsą ir kt. Dešimtmečiui praėjus nuo žuvimo yra plačiai aprašęs Dariaus ir Girėno skridimą Dirvoje.

Savo archyve turi surinkęs daug vertingos Amerikos lietuvių istorijai medžiagos. Vedęs V. Tominokaitę — marijampolietę. Turi sūnų Flavijų, šiuo metu gyvenantį Floridoje.

Sukaktyvininkui linkime dar daug gražių — našių metų ir puikios sveikatos.

P. Mitalas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

kokį posėdį ar susirinkimą tikslu informuoti apie tą įvykį laikraščio skaitytojus, tai esi išpareigojęs tiksliai ir teisingai informuoti, bet išpareigojęs ne organizacijai, o savo atstovaujamo laikraščio redaktoriui arba leidėjui. Prieš organizaciją laikraščio atstovas jokio išpareigojimo čia neturi, nebent organizacija būtų su redaktoriu ar leidėju susitarusi ar gal net ir užmokėjusi už painformavimą. Bet vistiek, ar toks susitarimas yra, ar ne, tas nieko bendra neturi su balso teise. Jeigu esi tik laikraščio atstovas, pakviestas arba išleistas į įėjus tikslu gauti laikraščiu reikalingų žinių, tai sėdėk, žiūrėk, klausyk ir išdėmėk arba užsirašyk, bet tylėk. Nebent šeiminkai pakviestų "tarti žodį"...

Šiaip jau, laikraščio atstovas, jeigu nori susirinkimo ar posėdžio šeiminkus ko paklausti, jis gali tą padaryti arba privačiai, arba pasiprašyti pasikalbėti (interview) su kuriuo nors iš atsakingųjų pareigūnų. Tada gali klausinėti, kiek tik reikia. Laikraštinkas, kurs reiškia pretenziją į balso teises susirinkime už malonę, kad jis parašys į laikraštį -- labai keistas tipas.

V. R., NY.

DĖL KALĖDINIŲ SVEIKINIMŲ

Lietuvių Bendruomenės valdyba labai pagirtinai ieško naujų būdų kalėdiniais ir naujų metų pasveikinimams. Ideja -- sveikinti savo pažįstamus per L. Bendruomenės leidinį neblogo.

Pereitais metais vartotas būdas -- surašant į leidinį sveikinamųjų pavardes ir tą leidinį pasiunčiant sveikinamiesiems iš leidinio redakcijos, gana geras. Bet jis įvykdomas tik, jei sveikinamųjų nėra labai daug. Pavardžių, su keletos tūkstančių pavardžių spausdinimu ir leidinio sveikinamiesiems išsiuntinimu, redakcija gal ir susidorotų, bet keliolikos tūkstančių sveikinamųjų skaičius gal būtų nepakeliamas darbas. Bet tai yra vienintėlis per leidinį sveikinimo būdas.

Šių metų Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pasirinkta tvarka netinka. Leidinyje nėra sveikinamųjų pavardžių, jas įrašyti nėra kur. Galima būtų palikti langelį sveikinamojo pavardės įrašyti. Bet svarbiausia šios tvarkos yda kad sveikinamajam gali būti prištyta daug tų pačių leidinių (biuletenių, laikraščių). Jei aš, pav., sveikinu 30 asmenų, tai ir tie 30 asmenų mane sveikins ir iš kiekvieno gausiu po LB leidinį. Kam man tie 30 leidinių, tai be reikalingas tėsų eikvojimas.

Šiemet pav., gavau iš savo draugų penkis švenčių šviesos numerius. Ir gavau tada kai dar mažai kas tuo būdu naudojosi. O jei ta tvarka įsivyratų, tai gaučiau 30 ar 40 numerių. Taigi šis sveikinimo būdas netinka.

Tenka naudoti pernykštį per LB leidinį sveikinimo būdą. Kol sveikinamųjų skaičius nėra didelis, ta tvarka, atrodo, yra patenkinama.

K. Pažemėnas, Baltimorė

DIRVOS DARBUOTOJAMS

Linkėjimai didelės ištvermės lietuviškos dvasios ir santaikos sklėdėjams Amerikos padangėje.

Romas Bričkus, Boston

PRIVERČIA PERSKAITYTI

Iš visų laikraščių kuriuos aš skaitau, tik Dirva priverčia visą ją perskaityti dėl jos straipsnių aktualumo.

Ypatingai mane žavi aprašymai apie šeštosios armijos tragediją ir iš vengrų gyvenimo dabartinėje santvarkoje. Manau, kad ir toliau surasit panašių aprašymų.

Aišku, kad laikraštis yra gerai vedamas, tai redaktorių nuopelnas.

Vl. Petrauskas, N. Chicago, Ill.

SOCIALINIS DRAUDIMAS (10)

Visais šio skyriaus reikalais laiškus prašom adresuoti: Dirva, Socialinis skyrius, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

J. ŠOLIŪNAS

Apie darbą ir pensijas

Tai paskutinis kartas ir daugiau nebeatidėliosiu smulkesnį aiškinimą apie paskiras pensijų rūšis. Menate, aną kartą prastariau, kad netrukus pradėsime aiškintis apie visokius vyrų, žmonių, vaikų, našlių ir našliukų pensijas. Atleiskite, tuos aiškinimus reikia kiek nukelti.

Mat, toks dalykas įvykęs. Prieš porą mėnesių buvo padarytas socialinio draudimo įstatyme svarbus pakeitimas liečiant dirbančiuosius pensininkus. Kadangi šie metai jau baigiasi, todėl būtina paaiškinti ir perspėti apie naujas taisykles, kurios palietė, arba sekančiais metais palies tuos pensininkus, kurie iš dalies dirbo ir tuo pačiu metu gavo mėnesines socialinio draudimo pensijas.

SENAS VYRAS...

Jis visuomet geras. Vėlgį kai kas sakys, kad nauja šluota geriau šluoja. Tebūnie taip. Tačiau priminsiu, kad ligšiol veikusi taisyklė, suvaržanti pensininkų uždarbius, nebuvo labai jau palanki pensininkui. Jambuvo leista uždirbti vienų kalendorinių metų laikotarpyje \$1,200,00. Jeigu jis uždirbo daugiau, tai jis prarado vieną mėnesinį pensijos čekį už kiekvieną 80,00 dol. sumą (arba jo dalį), uždirbtą virš \$1,200,00 sumos.

Žmonės dažnai nesusigaudė su visomis "sumomis" ir buvo vargo išaiškinti, kiek ir kada pensininkas prarado mėnesinių čekių. Buvo bandoma aiškinti, sakysime, kad į tą \$1,200,00 sumą įskaitomi tik uždarbiai, gauti iš darbovietės arba savo nuosavos prekybos (taigi, neįskaitoma jokios pajamos, gautos už nuomas, investavimus, gautus procentus iš banko santaupų ir pan.).

Aiškinome, kad į tą \$1,200,00 sumą turi būti įskaitomi visi uždarbiai nuo sausio mėn. 1 d. iki gruodžio mėn. 31 d., neatšivėlgiant nei kada pensininkui sukako 65 m. (moteriai -- 62 m.) amžiaus, nei kada jis pradėjo gauti pensiją. Sakėme, kad šioji nustatyta suma neličia tų, kurie prieš išeidami iš pensiją tais metais dirbo pilną laiką ir uždirbo daugiau, negu minima suma. Tokiems pensininkams prieš 1961 m. pensijos buvo ir yra mokama už tuos mėnesius, ir tik už tuos, kuriuose jis neuždirbo nieko, arba uždirbo mažiau negu \$100,00.

Buvo priminta, kad jokie darbo suvaržymai neličia tų dirbančių pensininkų, kurie uždirbo mažiau negu \$1,200,00, arba jau yra sulaukę 72 m. amžiaus.

Suprantu, kad įsisąmoninti tą taisyklę nėra lengva. Tačiau daugelis pensininkų, ačiū Dievui, bent principinius aiškinimus su-

prato.

Vienas vargas -- ne vargas. Ateina nauji metai, o kartu ir naujoji, pensininkų uždarbius liečianti taisyklė. Ji įsigalios nuo 1961 m. sausio 1 dienos.

IMKIT PAMAŽŪ

Lietuviškaiariant, neturėtume pulti panikon dėl naujų pensininkų uždarbių suvaržymų. Naujoji taisyklė yra dar pailnesnė. Daugiau sunarpiota, Tačiau kaip nors išsiaiškinsime. O gal besiaiškindami sulauksime net ir 72 m. amžiaus? Tad tik švyst ir numetam visokius uždarbių suvaržymus.

KAS TA NAUJA ŠLUOTA?

Pagal naująją taisyklę pensininkui leidžiama daugiau uždirbti mažiau prarandant mėnesinių socialinio draudimo čekių. Uždarbių suvaržymas dar vis yra, bet truputį švelnesnis. Jis vėl ličia tik tuos kurie uždirba virš \$1,200,00.

Pradedant 1961 m. uždarbiais yra panaikinama vadinamoji 80,00 dol. suma, už kurią, uždirbus virš \$1,200,00 buvo atskaitoma vienas mėnesinis pensijos čekis.

Naujoje taisyklėje prarandamų čekių kiekis priklausys grynai nuo pensininko uždirbtos sumos. Taisyklė sako maždaug taip: 1) Už pirmuosius \$300,00, uždirbtus virš \$1,200,00, pensininkas praras 150,00 dol. iš savo pensijos (vad. už du uždirbtus dolerius bus atskaitoma vienas dol. iš pensijos).

2) Už uždarbius virš \$1,500,00 pensininkas praras vieną dolerį iš pensijos už kiekvieną uždirbtą jį (Trumpai: uždirbai vieną -- prarandi vieną).

Ši taisyklė atrodo labai paprasta, tačiau ji tampa sudėtinga ir paini, kada bandoma nustatyti, kiek dolerių praras pensininkas, kada pensiją gauna daugiau negu vienas šeimos narys. Mat tada gaunamoji pensijos suma yra bendra visos šeimos pensijų suma. Ir štai čia prasideda šios taisyklės turgus, kuris keliais žodžiais neįmanomas išaiškinti.

Aiškumui paimkime paprastą pavyzdį.

Sakysime, kad Petras ir Ona Balai nuo 1961 m. sausio mėn. 1 d. pradės gauti mėnesines socialinio draudimo pensijas. Jis -- už savo uždarbį, jina kaip jo žmona. Jo mėnesinė pensija bus \$100,00, o jos -- \$50,00.

Petras Balas susirado darbą ir yra tikras, kad 1961 m. uždirbs \$2000,00.

Išsiaiškinsime, kiek jie abu praras pinigų iš socialinio draudimo pensijos bendros sumos?

Už pirmuosius \$300,00 atskaitoma \$150,00. Toliau už sekančius jo uždarbius virš \$1,500,00

iš jų pensijų atskaitoma doleris už dolerį santykiu. Vadinasi, abu Balai praras \$650,00 už 1961 m. (\$150,00 + \$500,00 = \$650,00)

Jų bendra pensijų suma, gaunama 12 mėnesių laikotarpyje, bus \$1,800,00 (jo yra \$100,00, jos \$50,00 per mėnesį, padanginus iš 12 mėnesių gauname \$1,800,00)

Dabar, iš bendros gaunamos pensijos sumos, atskaitome \$650,00 Reiškia, Petrai Balai 1961 m. uždirbus \$2,000,00 jie abu dar gaus \$1,150,00 iš socialinio draudimo. Šią gaunamą sumą pavertus į mėnesinius čekius, Balai gaus pilnus 7 mėnesius ir vieną \$100,00 čekius už 1961 metus.

Tenka pastebėti, kad pagal nustatytą tvarką, jeigu Balas tikrai žinos, kiek jis uždirbs, jiems toji \$650,00 suma bus išskaityta iš pirmųjų 1961 m. mėnesių, o už vėlesnį laiką jie gaus pilną mėnesinę pensijų sumą.

IŠIMTYS

Kaip nėra žmonių be nuodėmės, taip nėra įstatymo. be išimties. Taip ir su minėtają taisykle.

Išimties yra tokios pačios, kokios buvo prieš šios taisyklės pakeitimą. Taigi, uždarbių suvaržymai, nei seni nei nauji, neličia tų, kurie neuždirba virš \$1,200,00 ir tų pensininkų kurie yra virš 72 m. amžiaus.

Turiu pastebėti, kad dėl savo painumo, šioji taisyklė nebus lengvai kiekvieno įkandama. Mano patarimas -- kreiptis į artimiausią socialinio draudimo įstaigą. Ji, daugiau negu kas kitas, žino kaip reikia panašias problemas išspręsti.

Socialinio draudimo įstaigos taip pat suteikia reikalingas formas, kurios būtinos užpildyti, norint gauti mėnesinius pensijų čekius, jei pensininkas dirba.

Perspėjau, kad nuo sausio mėn. 1 d. iki balandžio mėn. 16 d. visi pensininkai, kurie uždirba virš \$1,200,00 1960 metais, ir kurie tuo pačiu laiku šiais metais gavo bent vieną socialinio draudimo mėnesinį čekį, turi užpildyti vadinamą metinį uždarbių pranešimą (Annual Report for 1960 Earnings, Form OA - C 777). Jis gaunamas visose socialinio draudimo įstaigose.

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi, Pasitelaukit, ar Dirvą skaito jūsų pačiam ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

GRAŽI DOVANA VISIEMS KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA!

Naujos plokštelės išeina prieš pat Kalėdų šventes LITHUANIAN - AMERICAN Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONE JUODYTE-Matthews yra įdainavusi naują lietuvišką dainą plokštelė --

"MANO LIETUVOS PRISIMINIMAI" (My Lithuanian Memories) Kaina \$4.98 Antrąją mažą (angliškai) -- "Christmas Carols" Shepherd Boy and Sleeping Child. Kaina 98c.

Išleistos Mill Marlboro Co. Platintojams užsakius didesnius kiekius -- duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIŪSTI: ALEX MATHEWS 256 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y. arba gaunama visose radijo stotyse

Netoli Bostono universiteto, žvakėmis apšviestoje kavinėje, studentė "beatnikė" susikaupusi klausosi gitaromis palydimos dainos. R. Bričkaus nuotrauka

PAVARGUSI GENERACIJA

ROMAS BRIČKUS
Boston University, C.I.T.

Šį rašinį spausdiname, todėl, kad daugiau skaitytojų suprastų, kas tie beatnikai ir ko jie siekia, RED.

Einsteino teorinė energijos formulė $E=mc^2$ kur "E" -- energija, "m" -- masė, "c" -- šviesos greitis, 186, 300 mylios per sekundę, 1946 metų rugpjūčio 6 dieną Hiroshimoje ir rugpjūčio 9 dieną Nagasaki, virto pasaulio žiauriausia praktika, užmušusi bei sužeidusi 225,000 japonų vyrų, moterų ir vaikų. Ji tada pasuko planetą žemę savižudybės link. Žmogus, išlaisvinęs milijonus žmonių, drebantis rankų pirštais, išsigandęs, atskleidė naują ir jau paskutinį pasaulio istorijos lapą!

Per šimtmečius žmoniją vedęs gyvenimo kelias, įsėjus dvidešimtajam amžiui, staiga skilo į du takus: paviršutiniškumą ir realybę. Žmogus tapo lyg tas Velykinis margutis, kuris laikui bėgant išdžiūsta tapdamas tik išoriniu silpnu lukštu.

Paviršutiniškai, žmogus bando nesikeisti -- likti kuo buvęs. Kaip visada, taip ir šiandien, iš ryto jis keliais iš lovos ir skuba į darbą, kartais nebespėjęs nei gerai pavalgyti, kad nepavėluotų kortelę įmušti... Ten, atidurbęs aštuonias valandas ir iššokęs į savo automobilį, be išimties keikdamas ir koliodamas visus šoferius, jis veržiasi per-

pildytom miesto gatvėm namų link pietauti, kad po to dar spėtų į krautuves užsukti. Mat, reikia sekmdieniniui naujų rūbų bei blizgučių prisipirkti, kad būtų kuo ant šventoriaus pažįstamiems pasirodyti, pasididžiuoti. Taip pat nepamiršta jis ir į garažą užsukti, naujos mados automobilį apžiūrėti. Jau pats laimingas būtyt draugus nauja, sparnuota ar raguota mašina nustebinti!

Žinoma, reikia ir į visuomeninį bei kultūrinį veikimą įsijungti -- užsukus į kokį "buvusių šaltkalvių susivienijimo" susirinkimą, tą "kvailą" naująją valdybą iškritikuoti, pamokyti. O gal atsikimšus alaus bonketę ir įvirtus prieš televiziją į minkštą fotelį, tarp reklamų įterptų vagių, policininkų, kavbojų bei jau seniai nebejuokingų juokdary, pasižiūrėti ir pagilinti šių dienų pasaulio būklės ir politikos supratimą.

Lauke barasi kaimynai, gatvėje sniege klykauja bežaisdami vaikai. Karts nuo karto pasigirsta nuolat pravažiuojančių mašinų signalų garsai. Viskas atrodo eina sena ir įprasta gyvenimo vaga... Bet nei Ne, taip iš tikrųjų nėra! Tai tik žmonių dirbtinis vaidinimas ir savęs apgaudinėjimas.

Giliai kiekvieno mintyse, nustumta į tamsiausią kampą ir užmaskuota, bręsta ir auga baimės sėkla. Su kiekvienu saulės

muslėidimu, vis arčiau, arčiau atlenka ta valanda, kai Uralo kalnų tvirtovių štabe bus spustelėtas geltonas mygtukas... Tada atsidarys tunelių angos, sublgės atomų bombos nešančių raketų smaigaliai, o 40-čiai minučių prabėgus, Amerikos miestų griuvėsius ir piliečių, nuo karščio aptirpusius lavonus, dengs tiršti, juodi, grybo pavidalo dūmai.

Kiekvieną valandą, vis stipriau ir stipriau jaučia žmogus, kad jo ateities planai darosi beverčiai, visiškai nebeprisklausą nuo jo paties noro. Tolimesnės ATEITIS NEBEEGZISTUOJA, ji virto mirazu! Juk tik idijotas statytų ant užšalusios upės namą žinodamas, kad atėjus pavasariui visas jo vargas pradės skęsti ir bus ledų sutriuškintas...

Nebėra prasmės laboratorijoje vykdyti ligų tyrimus, ieškoti naujų vaistų ir gydymo metodų, nes skirtai valandai atėjus, lygiai mirs sveikieji ir sergantieji. Kam statyti naujus namus jei jie, kaip ir senieji, virsts griuvėsiais? Šeimų kūrimui nebenturi tikslo; kokia prasmė gimdyti kūdikius aiškiai žinant, kad jie jau nebespės užaugti ir tęsti šeimos dinastiją? Likusio gyvenimo tarpas "delta X" vis darosi mažesnis ir mažesnis, neužilgo jis pasieks nulį!

Jeigu ATEITIES nebėra, tai kas gi dar egzistuoja tikro, apčiuopiamo, išgyvenamo?

Į šį klausimą atsakė Amerikos "pavargusių generacija" ("beatniks"). Ir atsakymą pritaikė savo kasdieniniame gyvenime. Dar liko DABARTIS! Realii DABARTIS -- šis momentas!

Jie džiaugiasi ir gyvena tik dabartim, mėgdami viską, bandydami viską, liuddami viską, nesipriešindami nei gamtai, nei tikrovei. Jie visiškai pasmerkė materialistinę, ekonominę gėrovę -- tą išdžiūvusio kiaušinio lukštą -- ir tikrieji "beatnikai" interesuojasi tik mokslu, menu, ir muzika.

Jie žino, kad šiuo momentu dar gali nors ko naujo išmokyti, pamatyti ir išgirsti. Jiems svarbi tik DABARTIS, nes rytojais jau gali nebūti. Tam jie tiki, tuo jie gyvena ir iliuzijom savęs neapgaudinėja.

"Pavargusioji generacija" -- tai Amerikos jaunimo dalis, kuri pasirinko gyvenimo kelio realybės taką -- DABARTI, kuriuo eidami ieško tikrosios savo asmenybės.

Kokia puiki kombinacija

DŽIAUGSMAS... DRAUGAI... UGNIM VIRTAS STROH'S

Kada jūs esat nuo namų miliomis nutolę ir džiaugiatės mėgiamu sportu ir nėra patogių kėdžių, jūs taip pat galite atsigaivinti Stroh's alumi. Jis šviesnis ir skanesnis... kokį tik duoda ugnim virtas alus. Išbandyk ugnim virtą alų dar šiandien!

Jums patiks

Stroh's
yra šviesesnis!

Amerikoj tik ugnim virtas alus!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

Did You Pay YOURSELF...Enough?

Be sure to pay yourself a large enough share of your earnings. A good approach is to pay yourself first... by depositing your savings and then working out your budget. You will soon have that margin of security and safety required for children, college education for your children, retirement, etc. Your dreams and your planning can be realized.

All Savings Deposited Through
JANUARY 16th

4%
Earn from
JANUARY 1st!

SAVE SAFELY ... at Three Convenient Locations

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

Lietuviški kryžiai lietuvių paviljone tarptautinėje kalėdinių egių parodoje Los Angeles.

L. Kančausko nuotrauka

AR LIETUVIAI TEIKIA PAGALBĄ UŽSIENIUI?

Pagalba užsieniui (Foreign Aid) sudaro didelę poziciją Jungtinių Valstijų biudžete. Dėdė Samas pastaraisiais laikais jau skaito maždaug savo pareigavimams kraštams, seniems ir jauniems, teikti pagalbos ūkinėmis gėrybėmis arba ir tiesiog pinigais. Priėjo ligi to, kad jau teko susirūpinti net dolerio sveikata...

Pasirodo, kad ir lietuviai bando nenusileisti Dėdei Samui, jau

pastatė mokyklą ir stato koplyčią prie jos, ar išpėtūmėt kur? Ogi Indijoje!

Yra tenai, Dibrugarh mieste, Assam provincijoje lietuvis kunigas J. Svirnelis. Štai ką jis rašo savo bendradarbiams ir bendradarbiams Amerikoje:

"Su jūsų visų parama mūsų naujos mokyklos darbai jau taip pasitūmė, kad nuo pat šių metų pradžios pirmąjį aukštą galėjome vartoti ir tęsti mokyklos klau-

BOSTON

Bostono šv. Petro parapijos choras, kuriam su trumpa pertrauka jau vienuoliktą kartą vadovauja komp. Jer. Kačinskas, rengia savo jubiliejinį koncertą. Koncertas įvyks Jordan Hall'e 1961 m. sausio 8 d., 3 val. 30 min. po pietų. Minimas choras tuo koncertu paminės savo veiklos ir gyvavimo 50 metų sukaktį.

Komp. Jer. Kačinskas šiuo metu yra ir Melrose, Mass., simfoninio orkestro dirigentas. Tas orkestras, savo sąstate turįs 70 muzi-

ses reguliariai. Tik salė, kurią dedikuojame mokyklos koplyčiai, dar esa tuščia ir laukia jūsų pagalbos.

"Malonu, kad jau daugelis man užbėgo už akių ir klausinėja ko mūsų naujai mokyklos koplyčiai bus reikalinga. Štai jūsų norą išpildau ir patiekiu tų dalykų sąrašą maždaug su jų apytikria kaina, kad kiekvienas galėtų pasirinkti sulig išgalės ir šį tą įtaisytų mūsų koplyčioje. (Sąrašas koplyčiai reikalingų dalykų, įskaitant altorių ir vargonėlius, įvertintas doleriais, bet Indijos kainomis, 2,815 dolerių).

"Dar kartą primenu, kad aukojantieji 100 dol. ir daugiau, esą mokyklos arba koplyčios "fundatoriai". Visų aukotojų vardai bus įrašyti ir laikomi šioje koplyčioje, už kuriuos šimtai mokinių, kurie praeis per šią mokyklą, kasdien melsis už aukotojus, geradarius ir mūsų bendradarbius prašydami gyviems sveikatos ir Dievo palaimos, o mirusiems Dievo pasigailėjimo ir amžinosios laimės".

(Laiškas spausdintas be lietuviškų ženklų, nes su lietuviškais ženklais raidžių tenykštė spaustuvė, aišku neturi. Laiške vietoj "yra" sakoma "esa". Tai, galbūt, vietinės kalbos įtaka).

Mokyklos statyba Indijoje, atrodo, nesuduriu su tokiais sunkumais, kaip Vasario 16 Dienos Gimnazijos. Ten, pasirodo, aukotojai net už akių užbėga, teiraudamies, ar dar reikia pinigų...

T.D.

* RYGOJE, kaip Tassas paskelbė, baigta statyti spaustuvė, galinti atspausinti 1 mil. laikraščių per dieną.

NOW! 4 1/4 %

PER ANNUM

on ALL ACCOUNTS

4 1/4 % EARNING ON PREPAID SAVINGS

Effective Jan. 1, 1960

FREE ALUMINUMWARE

WITH \$500.00 OR MORE

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.

1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.

Tel. Bishop 2-1397

HOURS: MONDAY 9 to 5
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvūnų, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

Cleveland 24

kantų, atliks pirmąjį koncerto dalį, kurioj bus grojama mūsų bičiulio komp. John Bovicchi Koncertinė uvertiūra ir F. Mendelssohn'o IV-ji simfonija. Antrojo koncerto dalį sudaro Ch. Gounod šv. Cicilijos Mišios, kurios bus giedamos šv. Petro parapijos choro ir žinomų mūsų solistų iš Chicago — D. Stankaitytės, St. Baro ir J. Vaznelio, padidint tam pačiam Melrose simfoniniam orkestrui. Koncerto dirigentas — komp. Jer. Kačinskas.

Choro jubiliejinį koncertą rengia Bostono liet. šv. Petro parapija, kurios klebonu yra garbingasis žemaitis prel. Pr. Virmauskis. Komitetą koncertui rengti sudaro visa eilė veikėjų, kurių prieky stovi kun. Žoromskis. Kas norėtų iš anksto bilietus nusipirkti — jų gali gauti p. O. Ivaškiene baldų krautuvė, visiems bostoniečiams gerai žinomoj. Koncertas bus reta muzikinė šventė, tad nedera jo negirdom praleisti.

TORONTO

Pasveikino Estijos moterų veikėją

E. Jurkevičienė, buvusi Pabaltiečių Moterų Federacijos Tarybos pirmininkė, pasveikino Estijos tautinių organizacijų veikėją, daug pasidarbavusią įsteigiant Pabaltiečių Moterų Federaciją Kanadoje ir buvusią pirmąją Tarybos pirmininkę **Johaną Pets**, jos 70 metų amžiaus sukakties proga. Sukaktuvinėje yra rusų suimto ir mirusio išstrėmime Estijos prezidento **Pets** brolienė.

Šis sveikinimo vizitas nereikšė jokį formalinį įsipareigojimą, bet buvo nuoširdumo pareiškimas jubiliečiui, kurią E. Jurkevičienė teko artimai pažinti pačioj pradžioj dirbant Pabalties Tautų Moterų Federacijos Taryboje bendrą darbą.

Ta pačia proga tenka pasidžiaugti gražiu pabaltiečių moterų federacijos susiorganizavimu ir veikimu, kuriai šiais metais vadovauja lietuvaitė p. Judzentavičiūtė. Jinai su S. Butkevičienė sveikindamos garbingo amžiaus sulaukusią jubiliečią **Johaną Pets** perdavė Tarybos vardu kogeriausius linkėjimus.

Painformavo užsienio reikalų ministerį

Dr. J. Kaškelis, ABN Canada pirmininkas, lankantis užsienio reikalų ministeriui Green Toronte, turėjo pasikalbėjimą ir painformavo ministerį apie esama padėtį sovietinės Rusijos pavergtuose kraštuose.

Min. Green ir ponias, grįžę į Ottawą, prisiuntė dr. J. Kaškeliui padėkos laišką, kuriame prisimenama padėjimas į stotį ir lankymosi metu įvykęs pasikalbėjimas.

M O K A M E

4 1/4 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

MANO TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA.

438 puslapių
1200 iliustracijų.

VL. VIJEIKIO

Knyga, kuri tinka visiems. Seniems ir jauniems. Geriausia priemonė pažinti savo tėvų žemę.

Senimas čia ras daugybę brangių gimtosios žemės prisiminimų. Jaunimui — puiki priemonė pažinti savo tėvų žemę.

Tuoju užpildykite atkarpą ir pasiųskite:

TEVIŠKĖLĖ, 4346 S. Western Ave., Chicago 9, Ill.

Prašau prisiųsti man knygą "Mano tėvų žemė Lietuva". Siunčiu \$7.00.

Pavardė

Adresas

NOTICE!

TAUPYMO INAŠAI, GAUTI IKI SAUSIO 10 IR PALIKTI KETVIRČIUI, GAUNA PROCENTĄ NUO SAUSIO 1

Society NATIONAL BANK

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

LIETUVIŲ KLUBAS

ir
SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

LIETUVIŠKI SŪRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **AL. Piliečių Klubo** direktoriaus savo prieškalėdiniame posėdyje paskyrė po 10 dolerių aukų: Balfui, Vysk. Valančiaus lituanistinei mokyklai, Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje ir Saleziečių gimnazijai Italijoje.

Klubo patalpos, šventiškai papuoštos, yra jauki visų lietuvių užėiga. Jau išduodamos 1961 m. nario kortelės visiems lietuviams, ne jaunesniems kaip 21 m. amžiaus. Nario mokestis tik

1 dol. metams. Neturintieji nario kortelių įleidžiami tik su turinčiais korteles, kaip svečiai.

• **Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo** vadovybė buvo pasiuntusi JAV prezidentui raštą, kad keliant sovietinį kolonializmą Lietuvai būtų grąžinta laisvė. Į tą raštą atsakė pareigūnas D. R. Perry, pakartodamas jau anksčiau žinomą Valstybės Departamento nusistatymą.

• **Lietuvių Moterų Ratelis** gruodžio 18 d. turėjo susirinkimą — šventinį pobūvį, Liutkų namuose — East Blvd. Visos narės atsilankė su paruoštom švenčių dovanom. Tik ratelio sekretorės

p. Baltrukonienės nebuvo. Ji, po kojos nulūžimo, iš ligoninės jau grįžusi ir toliau gydoma namuose. Paskirtos pinigines dovanos dviem moterim. Prie vaišių stalo gimimo dieną šventusioms Zubinienei ir Misčiokienei sugiedota ilgiausių metų.

• **Ieškomas Bronius Raziukevičius**, gyvenęs Joniškelio valsč. Ieško sesuo Ona iš Lietuvos. Žinantieji pranešti: K. Titas, 14298 Superior Rd., Cleveland 18, Ohio.

Išnuomojamas butas
Kreiptis: 1336 East 66 Street, tel. HE 1-1785.
(145, 46, 48, 49)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Detroite suruošto Steigiamojo Seimo 40 metų sukakties minėjimo prezidiumas. Iš kairės (kalba) K. Karvelis, prie stalo gen. Černius, prel. M. Krupavičius ir savanoris — kūrėjas S. Grušnis. J. Gaižučio nuotrauka

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

AUTOMOBILISTŲ DĖMESIUI!

1304 East 9 Str., prie pat St. Clair, telef. TO 1-1673 atidarytas naujas, erdvus, lietuviškas garažas

Quik Auto Service, Inc.

TAISOME VIETINIUS IR UŽSIENINIUS AUTOMOBILIUS

Taisoma moderniausiomis priemonėmis stabdžiai ir visi stabdymo mechanizmai, išmetimo vamzdžiai ir duslintuvai — "mufflers", motorų reguliavimas — "tune-up" ir analizavimas, važtuvų šilfimas, radijo ir visų elektros įrenginių taisymas.

Darbas atliekamas greitai, sąžiningai ir žemomis kainomis PRA—NO GRIGONIO priežiūroje.

Atidaryta kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For A Pleasant Holiday

PETER PAN SNACK SHOPS

6873 Pearl Road 23910 Lake Shore Blvd.
VI 2-0720 AN 1-1511

ANTHONY CONEGLIO
DISTRICT MANAGER

Eagle Stamps

visada padidina sutaupas

the **MAY** co's

NOW
3

BASEMENT stores

DOWNTOWN — PUBLIC SQUARE

CEDAR CENTER — RIDE AND RIDGEWOOD DRIVE

Mes nupirkome 1018 brangesnių moterų paltų iš vieno iš didžiausių Amerikos gamintojų! Ir jūs sutaupote nuo 40% iki 55%

447 paltai buvo anksčiau 49.95

281 paltai buvo anksčiau 59.95

260 paltai buvo anksčiau 69.95

\$29

STILIAI: 38 naujų madų, nauji stiliai, rantom išrinkti dėl kokybės ir stiliaus ir įkainoti viena žema, žema kaina! Jūs pasirinksite iš Cluth stiliaus, Double Breasted stiliaus, Chin Collar stiliaus, Cinch Belt stiliaus, Flared stiliaus, Full Pyramid stiliaus, "Rembrandt" Collar stiliaus, One, Two, Three, Four Button Closing stiliaus ir daug, daug kitų klasinių ir madų siluetingų stilių.

MEDŽIAGOS: Gražios, liuksusinės medžiagos iš 100% vilnos, vilnos ir Mohair, vilnos ir Cashmere mišinio ir Mohair ir Alpaca mišinio. Pasirinkite iš ribbed weaves, 3-dimensional weaves, dappled bulky tweeds, velvety-toned velours, bold plaids, multicolor tweeds, soft plushes ir daug, daug daugiau!

SPALVOS: Pilna vaivorykštė spalvų... juodos, rudos, raudonos, giliai mėlynos, žalios, pilkos, smėlinės, taupe, dviejų spalvų pilkos, maišytos, tamsiai pilkos, tamsios tweeds, šviesiai mėlynos ir žiemos alyvinės. Tiek daug kad negalime visas išvardinti!

DYDŽIAI: Dydžiai tinka visokioms figūrom! Petite dydžiai: 4 iki 14, Custom dydžiai: 6 iki 16, ir Regular dydžiai: 8 iki 16. Junior dydžiai: 3 iki 15. Visi puikiai pasiūti, kad gražiai atitiktų jūsų figūrą!

Mes tikrai galime pasakyti, kad tai yra įdomiausia šių metų paltų grupė! Čia yra brangesni paltai, parduodami tik geresnėse krautuvėse. Mes negalime paskelbti gamintojo vardą... ženkliai yra nuimti... Tik aukšta kokybė ir stilius yra likę, kai kurie yra su "Miliūm" pamušalu dėl besvorės šilumos, dauguma yra su 100% vilnos pamušalu

★ **EKSTRA PARDAVĖJŲ**

★ **EKSTRA VYNIOTOJŲ**

★ **EKSTRA KASININKŲ**

★ **Patogūs išsimokėjimo terminai**

Atsiprašom, jokių paštų ir telefonu užsakymų

WOMEN'S COAT DEPARTMENT... THE MAY COMPANY'S BASEMENT... ALL 3 STORES

DVIGUBAS MINĖJIMAS DETROITE

Gruodžio 11 d. Detroito Lietuvių Organizacijų centro valdybos pastangomis buv. Detroito liet. svetainės didžiojoje salėje įvyko Steigiamojo Seimo 40 metų sukakties minėjimas, į kuri surinko apie 300 dalyvių.

Minėjimą pradėjo DLOC pirmininkas Dr. K. Karvelis, kviesdamas prie garbės stalo gen. Černiū, savanorį — kūrėją S. Grušnį ir prel. M. Krupavičių. Iš pakviestų trijų prelegentų teatvyko tik vienas prel. M. Krupavičius. Prof. S. Kairys ir pulk. K. Žukas dėl ligos neatvyko.

Prel. M. Krupavičius savo ilgojo kalboje, išnaudodamas ir neatvykusiųjų prelegentų laiką, apie Steigiamojo Seimo nuveiktus darbus nedaug tekalbėjo. Įžangoj padarė atsikuriančios laisvos Lietuvos trumpą apžvalgą, kiek stabtelėjęs ties žemės reformos ir konstitucijos įstatymais, perėjo į pamokslą dėl išsivijios vienybės ir lietuvių išlaikymo. Nors ir senovo amžiaus sulaukęs, prelatas kalbėjo energingai, įtikinančiai ir sklandžiai. Prisiminęs rinkimines kovas dėl valdžios, atvirai pasakė, kad partinės kovos sukelia aistras ir aptemdo protą, jog, šiandien šalčiai apie tai pagalvojus, pačiam tenka rausti.

O vis dėlto ir dabar, kalbėdamas apie žemės reformos įstatymą, pažymėjo, kad tautininkai būvę žemės reformai priešingi, nors, kaip visi gerai žino, tautininkai Steigiamajame Seime neturėjo nė vieno atstovo, nes T.S. nė prieš Steigiamąjį Seimą, nė jo kadencijos metu dar nebuvo gimusi. Jei būčiau Tautininkų S-gos narys, tai dėl tokio prelato pasakymo protestuotčiau.

Didžiausiu susikaupimu išklausyta a.a. prezidento A. Smetonos, a.a. G. Petkevičaitės ir prezidento A. Stulginskio pirmame St. Seimo posėdy pasakytą kalbą. Nors jos pasakytos prieš 40 metų, bet nepasenusios ir šiandien labai aktualios, lietuvių širdžiai artimos ir brangios, nes jos dvelkia gilia savo šalies meile, tvirtu pasiryžimu ginti savo šalies laisvę ir teises.

Tuoju po minėjimo tos pačios salės apačioj — rūsy buvo suorganizuoti pietūs, kur dalyvavo apie 100 asmenų. Kiek užkandus, prasidėjo kalbos, nukreiptos į prel. M. Krupavičių, šiais metais švenčiantį savo 75-įjį gimtadienį.

Kadangi apie St. Seimą veik niekas savo kalbose nebeužsiminė, tai, galima tarti, pasidarė antras, t.y., prel. Krupavičiaus 75 metų sukakties minėjimas. Daug sveikinimų ir linkėjimų prelatas susilaukė. Porai silpnusių kalbėtojų nebeturint ką sakyti, net tulžies rūgštis pradėjo veržtis iš burnos. Kalbos vainikuotos, sugiedant ilgiausių metų.

Paskutiniam žodis teko pačiam solenizantui, kuris, dėkodamas už sveikinimus ir linkėjimus, atvirai ir nuoširdžiai pastebėjo, kad jam, būnant 35 metų, patekus į St. Seimą, dar pūtė vėjai, pūtė vėjai ir būnant ministru, ir 50 metų sulaukus, papučia jie dar ir dabar, 75-ju sulaukus. Prisipažino turįs daug nuodėmių, bet viešą išpažintį atlikti esą draudžiama, ir jis tos nedarysiąs.

PAMATYSIME "NEŽINOMĄJĄ"

1961 metų sausio mėn. 7 d. buv. lietuvių svetainės salėje DLOC rengia vakarą, kuriame pamatysime Kauno valst. teatre vaidintą 4 veiksmų dramą "Nežinomoji". Režisuoja Arlauskaitė — Mikšienė.

K. Jurgutis

I Naujų metų sutikimą, kurį ruošia Detroito Bendruomenės valdyba, dar galima užsisakyti stalus ar užsiregistruoti pavieniams asmenims Neringos krautuvėje, tel. TA 5-2933.

EAST CLEVELAND — EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH — SUPERIOR AVENUE

Už indėlius, įneštus iki sausio 20 d., nuošimčiai bus mokami nuo 1961 m. sausio 1 d.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 148

1960 m. gruodžio 28 d.

KAS IR KUR?

• Šeštadieninės liuanistinės mokyklos Tėvų komitetas Detroite, gruodžio 18 d. buvo surengęs Kalėdų eglutę. Suvaidinta P. Zarankos paruoštas scenos vaizdelis. Į vaidinimą buvo įtraukti beveik visi mokyklos mokiniai. Režisavo A. Rastenytė, D. Daupienė ir P. Zaranka. Dekoracijas gamino p. Žal-kauskas.

IRENA SIMONAITYTĖ, kurios nuotrauka įsidėjo Chicagos Daily Tribune, dalyvauja Miss Photo Flash 1961 m. varžybose.

• J. J. Bačiūno išleistame 1961 metų Tabor Farm vasarvietės kalendoriuje pažymėta, kad tų metų vasarėjimo sezonui praversti jam talkins Valdas Adamkus ir Alma Adamkienė, kaip jo padėjėjai.

• Šventoji ir Nevėžis, kaip praneša komunistinė spauda, Anykščių ir Kovarsko rajone, sujungtos 20 kilometrų ilgio kanalu. Kanalo plotis esąs 25-30 metrų pločio.

• Kun. M. A. Vitkui, ilgamečiam šv. Juozapo parapijos klebonui, E. St. Louis, Mo., atsisveikinimo vaišės buvo surengtos lapkričio 22 d. Kaip žinia, dabar toje parapijoje klebonauja lietuvis patriotas kun. Z. Gelazius. Kun. M. A. Vitkus toje parapijoje išbuvo nuo 1915 metų.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba su LNF pirmininke E. Čekiene, jai lankantis Toronte gruodžio 10-11 d. Sėdi (iš kairės): pirm. K. Kalendra, E. Čekienė, sekr. F. Valys, Stovi: vicepirm. kultūriniams reikalams J. Jankaitis ir išd. V. Petrakis. Nuotraukoje trūksta vicepirm. org. reikalams P. Kvedaro.

V. Bubelio nuotrauka

Veiklios moterys, lietuvių namai, spaudos talkininkai ir kooperatininkai Toronte

E. Čekienė

Spaudoje pasiskaitę apie mūsų didesnių kolonijų lietuviškąjį judėjimą, dažnai lyg su paslėptu pavydu sakome: ten lietuviai aktyvūs, vieningi, galingi. O mūsų, nors ir daug, bet nieko vertesnio nenuveikiame.

Šį kartą noriu skaitytojus plačiau painformuoti apie Toronto lietuviškąjį judėjimą, laimėjimus ir siekimus Kanadoj, kuris netik darbais, aktyvia veikla, bet ir spaudos puslapiuose.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES TALKA

Labai gyvai čia reiškiasi LNT tenykštis komitetas, kuriam LNT ir LNF valdybos pavedė apjungti visos Kanados lietuvių, jų darbų rėmėjus, steigiant atstovybes ir kituose Kanados miestuose. Žinome, kad kiekvieną platesnių užsimojimų darbą atlikti reikia tinkamų vadovų, kurie savo tautinius išpareigojimus stato aukščiau asmens gyvenimo. O Toronto LNT sudarančioms keturioms organizacijoms tokių netrūko. Kaip vieną iš aktyviausių, ten vykusiam susirinkime, kuriame ir man teko dalyvauti, jų komiteto vicep. Vytautas Skrinškas paminėjo Kostą Kalendrą, buvusį LNT pirm., dabar ALTS-gos Kanados centro valdybos pirmininkas. Daug pastangų įdėjo ir A. Kiršonis, dabar išvykęs į Los Angeles.

Pažymėtina, kad visos LNT sudarančios keturios grupės bendradarbiauja labai sutartinai. LNT komitetą šiuo metu sudaro: Pranas Bastys - pirm., V. Skrinškas - vicep., Adomaitis, V. Jonaitis, J. Barzdzevičius ir A. Statulevičius. Svarbesniems reikalams aptarti, kartu su LNT komitetu, renkasi ir šių organizacijų valdybos.

Paminėtinas laimėjimas jauniosios kartos tarpe, kuri jų darbais gyvai domisi, visur kartu dalyvauja ir jiems talkina. Tai būsimieji LNT idėjos tęsėjai. Čia taip pat yra susidaręs ir aktyviai padeda komitetui LNT moterų būrelis, kuriam vadovauja V. Kalendrienė ir E. Jurkevičienė. Abi tebėra jaunos, turinčios ilgą visuomeninio darbo patyrimą. V. Kalendrienė kelerius metų buvo Toronto skaučių tūntininkė, E. Jurkevičienė jau Muenchene, Vokietijoje, aktyviai dirbusi Pabaltijo moterų veikloj. Šis, narėmis gausus moterų

būrelis, talkina ne vien LNT komitetui, bet veikia ir platesne prasme. Joms nesvetimas nei šalpos, nei kultūrinis darbas. Tik pažymėtina, jog tai bene vienišė lietuvių moterų organizacija, gyvai besidominti ir Lietuvos laisvinimo bylos eiga, joje aktyviai besireiškianti ir nuosirdžiai talkinanti.

Tai gražus pavyzdys, kad lietuvių moters pareigos ir rūpesčiai nesibaigia virtuvėj ar maudų salionuose.

LIETUVIŲ NAMAI

Didelis Toronto lietuvių kultūros židinys yra Lietuvių namai, įgyti dar tik prieš 8 metus akcijų pirkimo pagalba. Jie pirkti ir išlaikomi ne kaip daugelis Amerikos lietuvių klubų, nes alkoholinių gėrimų nepardavinėjama.

Didelės salės juose nėra, bet keletas mažesnių, kuriose yra J. Gailevičiaus muzikos studija, vyksta Varpo choro repeticijos, skautų sueigos, šachmatininkai, įvairūs susirinkimai ir mažesni parengimai. Namai tvarkingai ir švariai užlaikomas. Būdingas jo švaros prižiūrėtojas diplomuotas veikėjas ir mokas aštuonias kalbas.

Tuose namuose yra pastoviai įsikūrę du tvirti torontiečių lietuviški židiniai: biblioteka -- skaitykla ir Toronto lietuvių kredito kooperatyvas Parama.

SPAUDOS KAMPELIS

Toje bibliotekoje -- skaitykloj gaunamos knygos pasiskaitymui ir pardavimui. Čia galima pirkti beveik visus laisvajam pasauly leidžiamus lietuviškus laikraščius ir knygas.

Šio kultūrinio kampelio vedėjas Augustinas Kuolas, jau iš tremties žinomas spaudos platinotojas, Paklaustas, kokį pasiekimą Kanadoje turi knyga atsakė:

--Kartą dviese išvažiuavom lankyti lietuvių. Aš pasiėmiau knygų, o mano bendrakeleivis alaus. Jo prekė buvo perkama beveik kiekviename name, o mano gal iš 15-kos viename. Tačiau buvau maloniai nustebinta, kai angliškai kalbanti kanadietė nupirko B. Rallos knygą Tamsiausia prieš aušrą. Aš, ži-

noma, iš smalsumo ieškojau šio rėto įvykio pradžios. O tai buvo vieno lietuvių intelektualo žmona, kuri pirkė šią knygą vyrui, kaip Kalėdų dovaną. Atrodo, kad tai mums visiems sekimas pavyzdys.

MUTUAL FEDERAL Bendrovės Prezidentas John J. Kazanauskas praneša, kad 1960-ji metai buvo vieni iš pelningiausių Bendrovės istorijoje. Paskutiniame direktojų susirinkime buvo nutarta išmokėti 4¼% dividendų už paskutinius 6 mėnesius. Bendrai per visus 1960-sius metus dividendais buvo išmokėta virš \$400,000.00.

Nuošimčiai už paskutinius 6 mėnesius jau yra pridėti prie visų taupytojų sąskaitų ir, kuriems patogiu, gali ateiti ketvirtadienį, gruodžio 29 d. dividendus į knygutes įrašyti.

John J. Kazanauskas nuomone, šiuo laiku Amerikoje yra daugiau dirbančių žmonių, negu bet kada ir kad šis progresas tęsis ir toliau. Taip pat padidėjus bižnui Mutual Federal Bendrovėje, šalia yra nupirkta trys sklypai su namais, kurie pavasarį bus nuverstti ir bus padaryta maždaug apie 30 mašinų pastatymui vieta. Tai bus didelis patogumas taupytojams. Šiuo metu atsiprašo visus klientus, kad dar teks laukti apie 2-3 mėnesius, kol šis dalykas bus sutvarkytas.

Visiems "Dirvos" skaitytojams, bendradarbiams ir savo visiems klientams ponas Kazanauskas linki laimingų Naujųjų Metų!

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SALĖ

Kita, ir bene didžiausia Toronto lietuvių salė, yra Prisi-kėlimo parapijos, dar tik prieš keletą metų statyta, talpinanti apie 800 žmonių, moderniškai ir patogiai įrengta, labai švariai laikoma, tinkanti ir koncertams.

Mano lankymosi metu toje salėje vyko muz. A. Kuprevičiaus koncertas Moters žurnalo 5-čio sukakties proga. Jame buvo apie 400 svečių. Jų tarpe teko sutikti ir Toronto spaudos darbuotojus, kaip Tėviškės žiburių redaktorių dr. A. Šapoką, daugelio laikraščių bendradarbių Pr. Alšėną, Moters žurnalo redak. I. Matusėvičiūtę ir Dirvos redakcijos narį Pr. Bastį, kurių dėka, žinios apie visus Toronto lietuvių darbus, laimėjimus ir užsimojimus pasiekia ir tolimiausiuose laisvojo pasaulio užkampiuose.

RADIJO VALANDĖLĖ

Dar tenka priminti, kad sekma dieniais Toronte veikia lietuviška radijo valandėlė -- Tėvynės prisiminimai, vadovaujami J. Simanavičiaus. Sausio mėnesį rengiasi švesti savo įsikūrimo dešimtmetį.

Vertas dėmesio ir pats spausdinto žodžio platintojas A. Kuolas, kuris, galėdamas nemokamai naudotis lietuviškais leidiniais, asmeniškai prenumeruoja beveik visus mūsų leidinius ir savo namų bibliotekai įsigyja kiekvieną naujai pasirodžiusią knygą.

Biblioteka jam reikalinga ir namuose, nes lietuviška spauda gyvai domisi jo žmona ir dvi dukros. Liuda, studijuojanti mediciną Toronte Universitete Angelė -- baigusi odontologiją, neseniai ištėkėjusi už Kazlausko. Ji yra vienintelė ir pirmoji moteris med. gydytojų s-gos garbės narė Ontario provincijoje. Ir mums džiugu, kad ji lietuvaite.

KOOPERATYVAS PARAMA

Tai ekonominė lietuvių įstaiga, nešanti nariams pelno, bet kartu ir stambi lietuvių bei mūsų kultūrinį reikalių rėmėja. Mat, iš Paramos pelno kasmet išdalinama pora tūkstančių dolerių lietuviškų darbų rėmimui.

Čia patys lietuviai taupo, skolina ir pelno svetimiems neatiduoda. Kooperatyvo valdybą sudaro: J. Strazdas -- pirm., V. Meilus, J. Matulionis ir P. Šernas, o išvykusio A. Kiršonio vietoje dar nėra naujo nario.

Korp! Neo-Lithuania filisteriams: MARIJAI KASAKAITYTEI, ONAI NAKIENEI, KAZIUI KASAKAIČIUI, ANTANUI NAKUI, jų tėvui ir uošviui

ANTANUI KASAKAIČIUI

mirus, reiškia širdingą užuojautą

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Chicagoje ir Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris

Mano maloniems prieteliams: MARIJAI KASAKAITYTEI, ONAI NAKIENEI, KAZIUI KASAKAIČIUI, JURGIUI KASAKAIČIUI, ANTANUI ir VYTAUTUI NAKAMS, jų tėvui uošviui ir seneliui

ANTANUI KASAKAIČIUI

mirus, reiškia gilią užuojautą

Jonas Našliūnas

A. † A.

Dailininkui

PAULIUI AUGIUI mirus,

jo broliui dipl. inž. Juozui Augustinavičiui gilią užuojautą reiškia

Bronius ir Irena Galiniai